

SHABADSAG

Published daily except Sunday the twenty-ninth year by The Shabadsag Printing & Publishing Co. 700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.

A VILAG LEGURESEBBI EMBERE.

Rátran ezt a címet is irhatom volna e sorok fölé: "A világ legüresebbi hazugsága." Mert ugyebár, Te is, ó elcsúszott olvasó, ezt a szemelvényt fordított arra a híre, a tenelát...

A közepurópai kivándorlás.

A nagy háboru nyomán a népek elhelyeződésének nagy problémája most már a lehető legkönyyebben kezeleendő feladatává válik az irányadó körök szerte a világon.

Washingtonból vett hivatalos értesülés szorint a szövetségek hozzájárulásával az amerikai kormány Magyarországgal szemben minden kereskedelmi korlátozást megszüntetett.

Washingtonból vett hivatalos értesülés szorint a szövetségek hozzájárulásával az amerikai kormány Magyarországgal szemben minden kereskedelmi korlátozást megszüntetett.

AMIRE OLY RÉGÓTA VÁRUNK VÉGRE MEGVAN

LEHET PÉNZT ÉS LEVELET KÜLDENI MAGYARORSZÁG BÁRMELY RÉSZÉBE

Washingtonból vett hivatalos értesülés szorint a szövetségek hozzájárulásával az amerikai kormány Magyarországgal szemben minden kereskedelmi korlátozást megszüntetett.

Nélkülözó rokonain SEGITHESSEN

100 korona 3 dollár 50c.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANKJA mindenkor a legnagyobb biztonság mellett, pontos és gyors szolgálatot teljesít a legolcsóbb napi árban.

JOHN NEMETH STATE BANK

1597 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Szerkesztői üzenetek.

John Gregus, Columbus, O. - Egyelőre sem felesleges nem utatártni háza, sem gyermeket nem hozathalja ki Magyarországról.

Szerkesztői üzenetek.

John Sipes, Battle Creek, Mich. - Miért nem olvassa figyelmesebben a Szabadságot? Többször írtuk már meg, hogy Zala megye a Juna-Száviak által megszállott terület és így oda lehet levelet küldeni.

TEGNAP.

Tegnap beállított gyógyszerárunkba egy ember és azt kérdezte, hogy mit használhatna nyáron, mert általában fáradt, álmatlan, étvágytalan és ereje fogy.

MA.

Ugyanez az ember megint eljött és tíz üveg Partoglyt kért, mert a tegnapi vésársólt üvegből három vesékanálnyi szedett és máris jobban aludt, étvágya is megjavult.

TEGNAP.

Tegnap beállított gyógyszerárunkba egy ember és azt kérdezte, hogy mit használhatna nyáron, mert általában fáradt, álmatlan, étvágytalan és ereje fogy.

MA.

Ugyanez az ember megint eljött és tíz üveg Partoglyt kért, mert a tegnapi vésársólt üvegből három vesékanálnyi szedett és máris jobban aludt, étvágya is megjavult.

AZ OSZTRÁK BÉKESZERZŐDÉS.

A BEKEKONFERENCIA elkészült az osztrák békeszerződéssel s annak módosított példányát kíséző jegyzék kapcsán adta át az osztrákoknak.

A békekonferencia a kárpótálás nagyságának megállapításakor tekintettel is volt ezekre a változásokra, arra azonban nem volt hajlandó, hogy az erkölcsi vádból csak egy hajszálnyit is engedjen.

Hogy milyen szerepet játszott Ausztria a háboru előidézésében, az nem új titkú. Nem szorul sem bizonyításra sem magyarázatra, hogy szövetségesi volt Németországnak s hogy eszköz volt a németek kezében.

Nyilvánvaló, hogy a békekonferencia kénszerhelyzetben volt s nem csak az egykori osztrák kormányt, de az osztrák népet is felelőssé kellett tennie a háboru előidézéséért, máskülönben nem sujhatha volna Ausztriát azzal, hogy kártérítést kell fizetnie.

Az osztrák népek bünséggel még ez a levél sem bizonyítja, legfeljebb a szoldateszka szellemére vet fényt.

A mai Ausztria azonban a maga hét millió lakosával s a túlnőtt fővárosa körüli hegyes területével, csak valamely szánalmas árnyéka a régi Habsburg birodalomnak.

Miután a békeszerződésben megtiltották Ausztriának azt, hogy Németországhoz csatlakozzon s lakosságát szorint a erejét tekintve olyan jelentéktelen állam degradálták, akár Portugália, a békekonferencia nem menthet komolyan a nemzetiségi elven tiltakozást azzal az érveléssel, hogy el kellett választani azt a veszedelmezt, ami Olaszországot még a jövőben fenyegette volna.

Az osztrák békeszerződés ennél fogva sokkal keveslebb, mint az, amit a németekkel kötöttek. Mit az ezek után Magyarország?

Partos Hirdető

Előre előfolyam. 3-ik szám. Vésár címe. Készítési díja: egy mosoly.

AZ ÖREGSÉG.

Jókai Mór a híres író öregségéről is írta bámulatos elvességű regényeit. Erkel Ferenc utolsó operáját 75 éves korában írta.

Az öregség megérkezése, az úgynevezett ötödik életkor, melyet Belső küldött az egyik bostoni lapnak ottani tudósítója és amely a következőket állapítja meg:

Öt évi háboru állapot nyomán, amelyet a szorony kegyetlen béke követett Németország és azok az országok, melyek az osztrák-magyar monarchiat alkottak most olyan helyzet előtt állanak, amelynek következményeképpen a

Partos Hirdető adja ki. Időjárás: A nedvesebb Ártalmas.

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

Partos Hirdető

BELGIUM MAL

A háboruskodó ne legelő, amelyik puztuk...

London, szept. nek alkalmuk van a helyszínen tanult helyzetet, azt állítom az első állás sikerült kihuzni a Amerikai üzletmen jártak szintén meg állást.

A VASUTI MUNKÁSOK ALKUSZ

Visszatartják a bér emelést, de a kot elhala...

Washingtonból vasuti műhelymunkások szövetségének elnökének 4 centu vonatkozó követvással azonban sztrájk kimondását javaslatot is, s hogy a sztrájk kérését teljesen szervezetik fiztia.

FRANK G. NUNN 3924 LORAIN AVENUE. Telephone 5-1000.

RUNK

ÜLDENI
ÉS ZÉBE

ilés
az
ben
ntekai

main
EN
50c.

min-
ntos
sőbb
gyar-

BANK

Szerkesztői
üzenetek.

Gregus, Columbus, O. —
Gregus sem felesége nem utazha-
za, sem gyermekeit nem ho-
zza ki Magyarországból. Mi-
az utazás lehetséges lesz, mi-
al értesíteni fogjuk olvasóin-
a Sebestyén, Chicago, Ill. —
vnyegye a románok által megs-
t területen fekszik. Dacára,
Erdélyhez tartozik, az még el-
ninszen, vajon el fogják-e
ani Magyarországtól. Egyéb
sei tekintetében jobban te-
a román konzulátustól kér-
rosítást.

Sipos, Battle Creek, Mich. —
ket nem olvassa figyelmesen-
Szabadságot? Többször írtuk
meg, hogy Zalamegye a Jugos-
ok által megszállott terület,
oda lehet levelet küldeni. De
sak oda írhat, hanem Magyar-
s bármely részébe. Az örven-
hírt már a tegnapi Szabad-
n leközlötték. Leveleket, pénz-
magokat lehet szeptember
ól kezdődően küldeni.

Molnár, Omaha, Nebr. —
Elyria, O. — M. Takács, Me-
Artis — Rózi Szabó, Pochahon-
ka — S. Detroit, Mich. —
Sánda, Baybridge, O. Olvassák
entebbi üzeneteinket, és azok-
seregeikre megtallítják a vá-
ságot kívánást. — A gallon
nem négyszer annyi, mint a
liter. A yard ellenben kb. 91
méter, míg a hazai méter 100
méter, s font valamivel ke-
vőbb, mint a hazai kilogramm.

BELGIUM MÁR TALPRA ÁLLT

A háborúskodó nemzetek között a legelső, amelyik kiheverte a pusztulást.

London, szept. 3. Azok, akiknek alkalmuk volt Belgiumban a helyszínen tanulmányozni a helyzetet, azt állítják, hogy Belgium az első állam, amelyiknek sikerült kihúzni a lábát a sárból. Amerikai üzletemberek, akik ott jártak szintén megerősítik ezt az állítást.

Maga Hoover legutolsó belgiumi útja alkalmával úgy találta, hogy az ország csodálatos fejlődést tanúsított, hogy a vasutakat csaknem teljesen visszaállították a háború előtti színvonalra. A szentermelést szintén s hogy a nagy ipartelepek rövidesen szintén a legnagyobb erővel lesznek képesek már dolgozni.

A belga munkások tisztában vannak vele, hogy csak a termelés fokozásával segíthetnek hamarosan a sorsukon s ezt az állapotot megértve, máris talpra tudták állítani a kis ország ipari termelését.

A VASUTI MÜHELYMUNKÁSOK NEM ALKUSZNAK

Visszatartják a 4 centes órabért emelést, de azért a sztrájkot elhalasztják.

Washingtonból jelentik: A vasuti műhelymunkások óriási szótöbbséggel elvetették Wilson elnöknek 4 centes béremelésre vonatkozó közvetítő javaslatát; egyúttal azonban elvetették a sztrájk kimondására irányuló javaslatot is, s úgy döntöttek, hogy a sztrájk lerendelésének kérdését teljesen az országos szövetetük tisztikárára bízzák. A szavazat 345.000 volt 25.000 ellenében. A munkásvezérek a gyűlés után kijelentették, hogy a kormányt meg kell várni, amíg a követeléseik megadására.

WILLIAM L. IGOR.

missouri képviselő, aki vizsgálatot kért a cipőárak emelkedése miatt.

AUSZTRIA HALADÉKOT KAPOTT

Az osztrákok pár napi haladékokat kaptak a békekonzferenciától a békeszerződés aláírására.

Párisból jelentik: Az osztrák békedelegáció két napi haladékokat kért a módosított békeszerződésre átutaló végleges választására, miután az öt napi határidőt nem találja elegendőnek. A delegáció ugyanis a békeszerződést Bécsbe viszi s csak a szombaton összeülő osztrák parlament dönthet felette. A békekonzferencia a kért két napi haladékokat megadta, s így a végleges választ az osztrákoknak legkésőbb e hó 12-ig kell megadniuk.

Renner kancellár, az osztrák békedelegáció elnöke, Bécsbe való hazautazása előtt egy interjú folyamán azt mondta, hogy a békekonzferenciának az osztrák ellenjavaslatokra adott választás-jegyzékéről az a benyomása, hogy a szövetségesek végre belátják Ausztriának kétségbeesztő anyagi helyzetét s enyhíteni igyekezzenek a régi könyörtelen feltételeken. Azonban a terület-kiszáratások ellen ismét tiltakozni fognak.

EUROPA SZEGÉNYEI AMERIKÉRA VANNAK UTALVA

Európa szegényeiről is Amerikának kell gondoskodnia, mondja Hoover, mert Európa háborújátotta országai erre nem képesek.

Párisból jelentik: A kongresszus által Párisba küldött albizottság előtt Herbert Hoover, Európa élelmiszer diktátora, oda nyilatkozott, hogy Európa olyan helyzetben van, hogy még mindig nagyon rászorul a magánosok könyörületes segítségére is.

Mr. Hoover szerint a legtöbb európai kormány képtelen a maga szegényeit segíteni. Külső segítség feltétlenül szükséges ahhoz, hogy 3-4 millió szegény gyermek megmenthető legyen, azok tudniillik, akiket eddig is jóformán csak az amerikai segélybizottság által nyújtott táplálék mentett meg az éhenhalástól. A segélybizottság felosztásával magánosoknak kell folytatniuk a munkát.

Arra a kérdésre, vajon az Egyesült Államok nem vállalná-e magára az éhezni gyermekek millióinak táplálását, azt felelte Mr. Hoover, hogy ő a maga részéről hajlandó ez irányban minden tőle kitelhető támogatást nyújtani.

E célból azonban szerinte az Egyesült Államoknak legalább 3-4 milliárd dolláros hitelt kellene nyújtania, s neki kellene fenntartani azt a jogot, hogy a segély kiosztása körül a maga belátása szerint intézkedhessen. Egyúttal azt is javaslatba hozta, hogy azokat az országokat, amelyek továbbra is háborúskodnak s nem akarnak az általános béke létrehozásában segídeni, egyszerűen fosszák meg az amerikai hitelforrásoktól.

Ami az amerikai jótékonyági szervezeteknek európai működését illeti, Mr. Hoover úgy véli, hogy azok Európában hasznos további munkát csak úgy végezhetnek, ha eszentül egyöntetűen működnek. Ezidő szerint hatvan három ilyen amerikai jótékonyági szervezet fejt ki működését Európában.

Dr. Hanlet von Haimhausen, a washingtoni német nagykövetség volt tanácsosa, akit az új nagykövetség emlegetnek.

LENGYEL-UKRÁN FEGYVERSZUNET

London, szept. 4. A lengyelek és ukránok, akik Délkelet-Európa háborúiban állottak egymással, hétfőn, amint az értesültek hivatalos körök, 30 napos fegyverszünetet kötöttek.

KIEV UKRÁN KÉZEN

Vereséget szenvedtek a bolshevikok.

Basel, szept. 4. Heves utcai harcok után az ukrán csapatok elfoglalták Kievet orosz városát a bolshevikektől, akik makkasul védelmeztek.

Egy másik ideérkezett hír szerint Kolchák tengerenagy, a bolshevik ellenes hadsereg fővezére, Irkutskba tette át főhadiszállását.

MERENYLO PAPANOVENDÉK

Bombát dobott, az egyiptomi miniszterelnök.

London, szept. 4. Hussein Rushdi pasára, Egyiptom miniszterelnökére kedden, Alexandriában, mint onnét jelentik, bombát dobtak.

A bombát, amely nem sebesítette meg a miniszterelnököt, egy kosár szőlőbe rejtve vitte a merénylő, egy papnövendék, a miniszterelnök palotába.

Egyiptomban általában forradalmi a hangulat. A nacionalisták nagy tüntetéseket rendeztek szombaton és vasárnap úgy Caíroban mint Alexandriában. Caíroban sokan megsebesültek, amidőn lovasrendőrök szétverték a tömeget.

ELES TAMADÁS AZ ANGOL 'UJSÁGKIRALY' ELLEN

Belfastból jelentik: Sir Edward Carson, az ir-önkormányzat ellen tiltakozó ulsteri párt vezére, az önkormányzat (Home Rule) felállítására vonatkozó törvényjavaslat megbuktatására irányuló kampány megnyitása alkalmával tartott beszédében, rendkívül hevesen, kikelt Lord Northcliffe, a londoni Times és több hatalmas lap tulajdonosa ellen, aki újabbán az ir-önkormányzat apostolává szegődött. Sir Edward halálansággal vádolta meg az ir származású lap-vállalkozót, rámutatván arra, hogy Northcliffe Angliában szerzte óriási vagyonát s illelenc, hogy az angol birodalom egységének megőrzésében segítségére legyen Angliának, s ne folytasson tovább valóságos ember-vadászatot a legjobb brit hazafiak ellen.

AZ ANGOL MUNKÁSVEZÉREK TÜRELMETLENÜL VÁRNÁK A WASHINGTONI MUNKÁSKONGRESSZUSRA

Londonból jelentik: Az angol uniók vezérei türelmetlenül várják a pillanatot, hogy Washingtonba utazhassanak az októberben ott, a békeszerződés intézkedései következtében, megnyit-

FEHÉR, BÁRSONYPUHA KEZEK, FRISS, SIMA S RÓZSÁS ARC BŐR LILIAM CSOKOR

A nő szépségnek est a két kellékét csak a valódi VÖRÖS KERESZT használatával szeresheti meg. Csodálatos hatása a merev és repedezett bőr ellen, sörör és bőrhajók, szeplő és izadás ellen is. — A Lilium Csokor négy szerzből, Lilium Krém, Lilium Szappanból, Lilium Puderből, Lilium Tejből áll s mind a négy szert két dollárért és 10 centért bérmentve küldi a

VÖRÖS KERESZT PATIKA
8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

országban — a Rajna mentén újabb területet rendel az amerikai csapatok joghatósága alá. Az amerikaiak által megszállott terület két részre akkorra lesz mint eddig volt.

AMERIKAIÁK NÉMETORSZÁGBAN

A Rajna mentén újabb területen kell a rendet fenntartani.

Coblenz, szept. 4. Foch marschal, a szövetséges hadak vezére, elhatározta, hogy Német-

országban — a Rajna mentén újabb területet rendel az amerikai csapatok joghatósága alá. Az amerikaiak által megszállott terület két részre akkorra lesz mint eddig volt.

AKRONI MAGYAR ÉS NEMET ORVOS DR. A. TACHAUER

Magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudója.
Rendelő órák: délután 2-4-ig, este 6-8-ig. — Cím: 762 SO. MAIN STREET, AKRON, O. Telefon: O. S. 375. Bell Postage 375.

ELÉRKEZETT A VÁRVA-VÁRT NAP

Megnyílt az út Magyarország minden részébe. Küldhet az amerikai magyarság pénzt otthon szenvedő családjának.

A PÉNZ OTTHON MA ÉLETET JELENT. Ha nem messze lakik, jöjjön be irodámba pénzküldeménye azt is fogja igazolni otthon, hogy az apa, férj vagy rokon itt életben van. Na nem messze lakik, jöjjön be irodámba személyesen, ha távol lakik, küldje be a pénzt erre a címre:

JOHN NÉMETH JR.
437 PENN AVE., PITTSBURGH, PA.

TELJES FELELŐSSÉG MELLETT

szállítunk élelmiszert és ruhaneműt tartalmazó csomagokat

Magyarország bármelyik részébe

A küldemény értékét biztosítjuk rendeltetési helyéig és minden küldőnek kezéhez adjuk az eredeti biztosítási kötvényt

Ne habozzon! Ruhaneműben, cipőben óriási a hiány és semminek sem örülnek annyira, mint áruküldeménynek. Bővebb felvilágosításért írjon még ma e címre:

PENNSYLVANIA EXPORT CORPORATION

25 Pearl Street, New York City

MEGNYILT A SEGÍTÉS UTJA

Egész Magyarország területére
lehet máától kezdve pénzt küldeni.

HIVATALOS RENDELET.

Az amerikai kormány szeptember hó 2-ikán kibocsájtott hivatalos rendeletével a mai napon közhírré tette, hogy a kereskedelmi összeköttetés és a postai érintkezés újra meg van engedve Magyarországgal.

MIT JELENT EZ A RENDELET?

Ez a rövid, néhány szóból álló hivatalos értesítés azt jelenti, hogy az amerikai magyarság legforróbb vágyódása vált valóra. Hogy újra érintkezhetnek levél útján szeretteikkel, a kiktől oly régóta nem halottak és hogy újra

KULDHETNEK PÉNZT

nekik most, mikor oly nagy szükségük van az anyagi segítségre és oly alacsony a magyar korona árfolyama, hogy néhány száz dollárral már igazán tekintélyes összeggel lehet szomorú helyzetükön segíteni.

100 korona 3 dollár.

Teljes felelősséget vállalok

minden pénzküldeményért. Az előzetes munkálatokat már megtettem, és így most, mikor Magyarországra való pénzküldést hivatalosan megengedték, a legtekélyesebb pontossággal utalhatom a pénzt a címzetteknek.

Több mint két évtizede szolgáltam kipróbált becsületességgel és lelkiismeretességgel az amerikai magyarságot és fogom őket szolgálni ma is, amikor a pénzküldés lebonyolításával igazán szakismeretre és hosszú tapasztalatra is van szükség. Kísérjék tehát figyelemmel e lapban naponként megjelenő fontos hirdetéseimet és írjon hozzám bármely ügyben, postafordultával kapja meg a választ.

A hozzátartozóinak szánt dollárokat erre a címre küldje:

KISS EMIL BANKÁR

133 SECOND AVENUE

NEW YORK, N. Y.

ki a mi
azokat
tatlanul
at viseli,
otta meg

modelünk

alig tettem az első lépést,
elő, a vízi kapunál lövés
t el, melyet nem sokára
követett. Azonnal fölfog-
t indának okosságát, akik
ag megtámadták a bejá-
gy figyelmünket a ben-
t talajdonképen fenyegető
y pontjáról elvonják. Az-
szerezés sietéssel és erő-
vel másztam fölfelé és a
hoz már oly közel voltam,
kezemmel elérhettem, mi-
lattam a laza kötőmög en-
és én körül-köre, szikláról
ra bukfecezeve, a megtett
lezuhantam és midőn leér-
ár pillanatra eszméletem
ttem.

(Folytatjuk.)

ANGSZER ÜZLET.

finomabb kész-nyármányu
hedgük eladók.

őreg olasz, francia és né-
hedgük is kaphatók jutá-
áron.

örök, vonók nagy raktára.
javítás, jótállás mellett,
ha nincs megelegetve, pénz
veszek el.

LEJKO GYÖRGY

üzlete és javító műhelye.
303 BUCKEYE ROAD,
Cleveland, O.

s. p. z.

FIGYELEM!

ár lehet az óházába levelet
eni. A legfinomabb levele-
rok, írótlak, tenták a leg-
bb árakban kaphatók

FEHÉR KERESZT GYÓGYSZERTÁR

in ave. és W. 26th sarok.

Z ÓHAZABA LDHET.

ny Magyarország mennyit
ustait minden nyers anyag

tai csomagszállítás Magyar-
odahaza rongyos cipőkben,
sietésűnek.

ituk, ki tudja, hogy később

anyagu csizma van készen

n az óházába. Rendelése

gben a legjutányosabb ár-
aküldeni otthoni, összeállí-

bb borjubőrből \$16.50

tt borból, vagy szőrből

akár rendelésre a legro-
mben állandóan nagy segé-

gy csizmához való anyagot
bármely részére.

ELŐS
CLEVELAND, OHIO

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

NAGYBIZOTTSÁGI GYÜLÉS.

Közi: Pathay István irodavezető 2260 Fairfield Ave.

Bridgeport, Conn. — Augusztus 27-én tartotta a Bridgeporti Magyarok Egyháza nagybizottsági gyűlését a Rákóczi Hallban. A gyűlésen Dező János nagybizottsági elnök elnököl. A gyűlés este 8 órakor vette kezdetét. Dező elnöki megnyitójában kettős célt jelzett, mely a gyűlés összehívását szűkszavú tette. Egyik cél: foglalkozni a magyarországi testvéreink helyzetével, mindenek előtt lehetőleg befolyást keresni, hogy annak mai állapotán helyettnél többet tegyünk a segítségükért...

Ha az igazságos ügyét szívén viselve, annak érdekében lelkiismeretesen dolgozik, erkölcsi és anyagi pártfogásban részesíti. Pivány Jenő titkár munkáját helyesnek tartja s öt teljes pártfogásáról biztosítja. Továbbá megkeresi Helthy Miklós és neve adták elő a Horváth és a Rebruta című kacsagtöltő bohózatokat. Az előadás előtt és közben két zenekar versengett egymással, a lynchhi magyar rézbánda, amely bámulatos sikert ért el 3 hav fennállása óta, a mi derek karmestere, Zúrics János szakavatottságának és buzgalmiának köszönhető. A másik a Burnsider, Ill. ide került Horváth József cigányzenekara, amely ugyan csak kitett magáért, a tulajdonképeni első bemutatásakor. Mindkettőnek sűrű tapshan volt része. Ott volt a magyar nyelvű, hol is méltatlankodva értesültek a gyűlés beállításáról. Minden rendezvénynek nélkül elhagyottak azonban szétosztani, midőn közölték nagy tömeg rendőr jelent meg s véletlenül egyikük a szétosztás meggyorsítása reményében azon kijelentést tette, hogy a gyűlés terem nyitva van, mely felé a tömeg azonnal megindult. A rendőrség azonban a gyűléstől alig egy blokk távolságra a tüzoltóság segítségét vette igénybe s azok vizsugarakat becsatolták a tömegre. Ez által nemcsak a gyűlésen részt venni óhajtottak, de csupán kíváncsiságból megjelent nők és gyermekek is szüvegetek.

Második fontos tárgy a rendőri beavatkozással okozott sérelmek. Augusztus 25-én egy bizonyos párt magyar képviselői városunkba gyűlést óhajtottak tartani. Annak megtartását a rendőrség nem engedélyezte. Mivel a gyűlést rendezők annak megtartására kijöttek, nagy nép tömeg gyűlt össze a Wordin és Spruce Streeteken, a város magyar negyedében, hol is méltatlankodva értesültek a gyűlés beállításáról. Minden rendezvénynek nélkül elhagyottak azonban szétosztani, midőn közölték nagy tömeg rendőr jelent meg s véletlenül egyikük a szétosztás meggyorsítása reményében azon kijelentést tette, hogy a gyűlés terem nyitva van, mely felé a tömeg azonnal megindult. A rendőrség azonban a gyűléstől alig egy blokk távolságra a tüzoltóság segítségét vette igénybe s azok vizsugarakat becsatolták a tömegre. Ez által nemcsak a gyűlésen részt venni óhajtottak, de csupán kíváncsiságból megjelent nők és gyermekek is szüvegetek.

BETEG?

Forduljon bizalommal a SZENT ERZSÉBET ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁRHOZ 9115 Buckeye Road, Cleveland, O.

Amerika legelőismeretesebb patikájához. Minden levélre díjmentesen és teljes TITOKTARTÁS mellett válaszolunk.

MAGYARORSZÁGBA LEHET PÉNZT KÜLDENI

Teljesült az amerikai magyarok óhaja, az amerikai kormány Magyarországgal szemben minden kereskedelmi belforratást megszüntetett. Segítse otthon hagyott családját!

FEKETE ÉS FIA BANKHÁZA 1957 W. Grand Ave., Chicago, Ill. SOUTH SIDE-ON: FEKETE ÉS KASSAY 9328 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉGTŐL.

LEHET MÁR CSOMAGOT KÜLDENI A SZIBÉRIAI MAGYAR HADIFOGLYOKNAK. A Washingtoni Postügyi Minisztérium értesítette az Amerikai Magyar Szövetséget, hogy megengedi a szibériai magyar hadifoglyoknak szánt, 15 fontig terjedő postai csomagok fűvelését és erre névűrendeletet adott ki az összes postamestereknek. A csomagok után fontonként 12 cent postadíj fizetendő s a csomagokat nem lehet ajánlva vagy biztosítva földelni. Ellenben különös vivmányként elértük, hogy a magyar foglyoknak, romlandó élelmiszerektől eltekintve, minden szabad küldeni, tehát cipőt, nadrágot, kabátot, sapkát is, amit más nemzetiségű hadifoglyok nem kaphatnak. A minisztérium különösen figyelmeztet arra, hogy a tárgyak erősen legyenek becsomagolva, mert különben nem bírják ki a hosszú utat.

A csomagok a következő minta szerint címezendők (föltéve, például, hogy Kovács János, 5 Evans Street, McKeesport, Pa. fogorának, Kocsis Péternek, a krasnojarski fogolytáborba küld, cipőt, sapkát, szappant és cigarettát):

From JOHN KOVACS 5 Evans Street, MCKEESPORT, PA. Export License RAC-52 MR. PETER KOCSIS Hungarian prisoner of war at KRASNOJARSK care of Danish Vice Consul VLADIVOSTOK, Siberia via San Francisco. Contents: Shoes, cap, soap and cigarettes. Az amerikai posta csak Vladivostokig megy, azontul a dán konzulátus továbbítja a csomagokat. Ezért a Washingtoni dán követés azt ajánlja, hogy mindenki, aki csomagot ad föl Szibériába, értesítse erről az Amerikai Magyar Szövetséget megadva a földad és a fogoly címét, a csomag tartalmát. A Szövetség ezeket az adatokat továbbítani fogja a dán követéshez, amely ily módon képes lesz ellenőrizni, hogy a csomagok csonkítatlanul megérkeztek-e.

ELŐZETES FIGYELMEZTETÉS.

Ejjeli tolvajként érkezett az emberek megölője és a boldogság elrablója. Majdnem egy esztendővel ezelőtt jött ez a tolvaj, a Spanyol Influenza, hogy az egész Egyesült Államokban számtalan életet, százszereket boldogságtól rabolja el. Százszerek haltak el, egész családok kipusztultak, szomorúság és bánat volt mindenfelé és a járvány oly gyorsan terjedt, hogy a nép alig volt képes ellene védekezni. Mindenféle gyógyszer megpróbálták, de járvány ellen, de legjobb védelem, legjobb segítség a BULGAR VÉRTEA volt, melyet megfőztek és forró ittak mindentől. Ez a lóvényekből készült tea valóban áldásos volt. A Bulgár Vertea a vér mozgásba hozza, a vérben és a vesében keletkezett mérgeket el távolította, a májat fokozott működésre keltette, a gyomrot az ártalmas anyagoktól megtisztította, az egész szervezetet megerősítette a fertőző baktériumok ellenében.

Készüljön előre a járványt terjesztő baktériumok elleni védekezésre már most. Szerezzen be egy doboz Bulgár Verteát, mely a természet gyógyító erejű növényeiből van keverve és szerezzen be Bulgár Verteát családjának minden tagja részére már most jóelőre.

Ezt a gyógyteát minden gyógyszerértárban beszerezheti, tehát menjen el abba a patikába, ahová járt szokott és kérje a Von Schliek-féle Bulgár Verteát. Ha a patikában nem kapná meg az eredeti teát, forduljon hozzánk azonnal és mi postafordultával küldjük önnek, mint postacsomagot, biztosítva, hogy okvetlenül megkapja. Egy nagy családi doboz Bulgár Vertea ára \$1.25, három nagy doboz rendelésénél \$3.15, hat doboz ára szállítással \$5.25.

Rendelését a pénzzel vagy utalvánnyal küldje erre a címre: H. H. Von Schliek, President Marvel Products Company, 110 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. 219, 14, 220, 26.

BETEG EMBEREK DETROITBAN.

Ha nem sikerült megszabadulni betegségeitől, bátorítsanak! Lettek a már majdnem felhagyott minden reményével. Jőjenek, hogy ingyen megvizsgáljam önöket és had látom, mit tehetek önökért. Nekem 17 évi orvosi és sebész gyakorlatom van a FÉRFIAK ÉS NŐK KRONIKUS, IDEG-ÉS KOMPLIKÁLT BETEGSÉGEI kezelésében.

Ha krónikus, ideg-, vér-, bőr- vagy komplikált betegség szenvednek, vagy ha gyomor-, bél-, vagy májbajuk lámad, vagy ha veséjük, hát- vagy ízületi-fájásuk, érzéketlenségük, fejfájásuk, szorulásuk, álulásiuk; fej-, orr- vagy torok-torokszakok van, konzultáljanak engem! PÉNZT.

NE VESZÍTSEN TÖBB IDŐT! Ezen az orvosi rendelőm fel van szerelve modern villamos és mechanikai eszközökkel, amik segítségével a legújabb modern tudományos eszközökkel azonos eredményeket érünk el. A gyógykezelésért igen méltányos közzelmekedésébe írom be. A vizsgálatot ingyen megvárhatjuk, de a vizsgálatot a legelső vizsgálatot követően megvárhatjuk, amíg én jóvá nem hozom a betegséget. Jól jön hozzá azonnal, ha hangyokása vagy helytelen kezelés vezetődik. Jól jön hozzá azonnal, ha szükség van egy tapasztalt és alaposan felkészült orvosi szövegíróre.

Hivatalos orvosi: Dr. Russell Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10-12 óráig, délután 2-4 óráig. 176. E. JEFFERSON AVE. Egy szióval a Woodward Ave.-nél keletre sark ház DETROIT, MICHIGAN.

KÖSZÉNY, CSUZ, RHEUMA BIZTOS GYÓGYULASA.

Ezek a kínzó bajok a legrövidebb idő alatt meg akkór is, ha a legrövidebb eset-sikertelenül voltak, a legrosszabb eset-sikertelenül voltak, a legrosszabb eset-sikertelenül voltak. BIZTOS GYÓGYULÁS. Mindenféle utalvánnyal küldje erre a címre: H. H. Von Schliek, President Marvel Products Company, 110 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. 219, 14, 220, 26.

A. V. GERENCSÉR

3201 Carson St., Pittsburgh, Pa. PERT AMBOY, N. J. MAGYAR ÜGYVÉD KEMÉNY GYÖRGY bites ügyvéd és jogtanácsos. Mindenféle utalvánnyal küldje erre a címre: H. H. Von Schliek, President Marvel Products Company, 110 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. 219, 14, 220, 26.

FESTÉK

Pézt takarít meg mindenféle festékek. MARK TAYLOR'S üzletében. PAINESVILLE, O. 418 Main St. Phone 612.

EPPEM MOST ÉRKEZTEK MEG A VALÓDI HAZAI Piócák darabja 60 cent, postán küldve 65 cent. Vidéki megrendeléseket a leggyorsabban és legköltségteljesebben eszközöl a SZENT HÁROMSÁG FŐ-GYÓGYSZERTÁR 8902 Buckeye Road, Cleveland, O.

MARTINS FERRYI HÍR. MRS. JULIA BÉREY öklelevés magyar szövegíró. 501 Center St. Martins Ferry, O. 18 évi gyakorlatom után tanácsot, segítséget nyújtok a szövegírók számára. Kérem a magyar nyelvű leveleiket. Telefon: 535 Martins Ferry.

AKRON G. AZ AKRONI 'ES V. GYAR. REF. EGYH. BOL. Nyári iskola záró.

Egyházközségünkben tartott mindennapos nyári iskola záró ünnepélyt vasárnap aug. 24-én. A gyűlésen Dező János nagybizottsági elnök elnököl. A gyűlés este 8 órakor vette kezdetét. Dező elnöki megnyitójában kettős célt jelzett, mely a gyűlés összehívását szűkszavú tette. Egyik cél: foglalkozni a magyarországi testvéreink helyzetével, mindenek előtt lehetőleg befolyást keresni, hogy annak mai állapotán helyettnél többet tegyünk a segítségükért...

NYITVA AZ UT MAGYARORSZÁGBA

Segítsen családján és hozzátartozóin

Küldjön élelmiszereket és ruhaneműeket

A háboru tartama alatt családja éhezett, most segíthet rajtuk. Élelmiszerek és ruhák még drága pénzzért sem kaphatók Magyarországon. Mi továbbítjuk csomagját Magyarországra bármely részébe. Ha nálunk akarja küldeményét megvenni, itt közöljük, hogy pénzéért mit kaphat. Az itt felsorolt cikkek értékébe bele van számoltva a szállítás és a csomag biztosítása. Semmiféle külön költséget nem számítunk.

Jöjjen fel irodánkba és nézze meg a "Minta-láda" küldeményeket. Ha küldeményeit más üzletben megveszi, mi azt mérsékelt díjazás mellett továbbítjuk. Ne habozózzék, intézkedjen azonnal!

H. VON SCHUCKMANN. Telephone 6846 Stuyvesant. C. E. W. SCHELLING. AMERICAN MERCHANTS SHIPPING & FORWARDING CO. Central Savings Bank Bldg. Cor. 14th St. and 4th Ave. New York City.

XXXX Regal csomag \$68.50, XXX Regal csomag \$38.50, TARTALMA, XXX PROGRESSIVE \$50.75 egy ládával, \$27.50 Hapag csomag \$27.50 Premier de Lux. Egy gondosan összeállított elsőrendű élelmiszer küldemény. Erősen becsomagolva.

KIS HIRDETESEK

KERESTETES MUNKÁT NYER... MUNKÁT NYER... KERESTETES MUNKÁT NYER...

CAR BUILDEREK CARPENTEREK

kerestnek, akik értik... CAR BUILDEREK CARPENTEREK...

ASZTALOSOK FINISHELŐK UPHOLSTEREK

Állandó munka, jó fizetés... ASZTALOSOK FINISHELŐK UPHOLSTEREK...

LEányok könnyű gyári munkára felvételnek

THE CLEVELAND METAL PRODUCTS CO. 1135 Ivanhoe Road, Cleveland, O.

MUNKÁT NYER - FÉRFI.

KERESUNK két szabóegységet... MUNKÁT NYER - FÉRFI.

MÓDLISOK

Beretnek Malleable Iron Shop... MÓDLISOK

FIUK ÉS FERFIK

távrat kihirdetés felvételnek... FIUK ÉS FERFIK

50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

valamint munkások városon... 50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

KERESTETIK

culorrépa munkára... KERESTETIK

H. SMETANA, OWOSSO SUGAR CO.

Magyar Szobányások... H. SMETANA, OWOSSO SUGAR CO.

THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

keres FESZTÉK KEVERÉKET... THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

keres FESZTÉK KEVERÉKET... THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

NEKIRÁLY KELL A MAGYARNAK, HANEM JÓ MUNKA

Azt pedig csak nálunk kaphat... NEKIRÁLY KELL A MAGYARNAK, HANEM JÓ MUNKA

SEVE LUKAS

LYNCH MINES, N.Y. SEVE LUKAS

EPÜLET MUNKÁSOK felvételnek.

60 munkás azonnal alkalmazást... EPÜLET MUNKÁSOK felvételnek.

ASZTALOSOK ÉS MUNKÁSOK

Állandó munkára felvételnek... ASZTALOSOK ÉS MUNKÁSOK

50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

valamint munkások városon... 50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

KERESTETIK

culorrépa munkára... KERESTETIK

H. SMETANA, OWOSSO SUGAR CO.

Magyar Szobányások... H. SMETANA, OWOSSO SUGAR CO.

THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

keres FESZTÉK KEVERÉKET... THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

keres FESZTÉK KEVERÉKET... THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

NEKIRÁLY KELL A MAGYARNAK, HANEM JÓ MUNKA

Azt pedig csak nálunk kaphat... NEKIRÁLY KELL A MAGYARNAK, HANEM JÓ MUNKA

SEVE LUKAS

LYNCH MINES, N.Y. SEVE LUKAS

ASZTALOSOK ÉS MUNKÁSOK

Állandó munkára felvételnek... ASZTALOSOK ÉS MUNKÁSOK

50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

valamint munkások városon... 50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

KERESTETIK

culorrépa munkára... KERESTETIK

H. SMETANA, OWOSSO SUGAR CO.

Magyar Szobányások... H. SMETANA, OWOSSO SUGAR CO.

THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

keres FESZTÉK KEVERÉKET... THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

keres FESZTÉK KEVERÉKET... THE FOREST CITY PAINT & VARNISH CO.

NEKIRÁLY KELL A MAGYARNAK, HANEM JÓ MUNKA

Azt pedig csak nálunk kaphat... NEKIRÁLY KELL A MAGYARNAK, HANEM JÓ MUNKA

SEVE LUKAS

LYNCH MINES, N.Y. SEVE LUKAS

Leányok könnyű gyári munkára felvételnek

THE CLEVELAND METAL PRODUCTS CO. 1135 Ivanhoe Road, Cleveland, O.

Leányok könnyű gyári munkára felvételnek

AMERICAN EVER-READY WORKS-nál

Jó munkásokat keres az Ingram Branch Coal Co.

A szén 6 láb magas... Jó munkásokat keres az Ingram Branch Coal Co.

MUNKÁT NYER - NŐ.

EGY KÖZEPKORU, jóvalú anyony... MUNKÁT NYER - NŐ.

ELLATAS NYER

PRIVAT HÁZHOZ gyermek felvételnek... ELLATAS NYER

KIADÓ LAKÁSOK

EGY OT SZOBAS LAKÁS... KIADÓ LAKÁSOK

LAKÁS KERESÉS

EGY BUTORÓZOTT SZOBÁT... LAKÁS KERESÉS

EPÜLET MUNKÁSOK felvételnek.

60 munkás azonnal alkalmazást... EPÜLET MUNKÁSOK felvételnek.

ASZTALOSOK ÉS MUNKÁSOK

Állandó munkára felvételnek... ASZTALOSOK ÉS MUNKÁSOK

50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

valamint munkások városon... 50 MUNKÁS ÁLLANDÓ MUNKÁRA

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

KERESÉSEK

KERESÉSEK... KERESÉSEK

Beteg-e ön?

Ha Ön szenved krónikus Fejfájás, Szédülés, Szemmeláztarás... Dr. SHAYER

Dr. SHAYER

Specialista, 27 évi gyakorlattal. DETROIT, MICH. 40 Broadway

W. H. Schwartz

Ohio államban... W. H. Schwartz

KOVÁCHY M. ANDOR

Ügyvéd és jogtanácsos... KOVÁCHY M. ANDOR

Gotthieb Lajos

hites ügyvéd és jogtanácsos... Gotthieb Lajos

VEGYÉS

MILLIOKAT fizetnek ki... VEGYÉS

AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, INC.

256 Broadway, New York, N. Y.

JOSEPH G. GLÜCK

Amerikai és óhazai bírósági... JOSEPH G. GLÜCK

TANULJON TÁNCOLNI

Reményitánciskolája... TANULJON TÁNCOLNI

EGY PRÓBÁT CSAK

meg meg ér az angol nyelv... EGY PRÓBÁT CSAK

THE UNIVERSAL INSTITUTE

235 West 108 St., New York.

ARTHUR I. ZEIGER

Magyarul beszélik... ARTHUR I. ZEIGER

D.B. STONE

Magyarul beszélik... D.B. STONE

H. E. VARGA

Ügyvéd és jogtanácsos... H. E. VARGA

VASÁRNAP

XXIX. évfolyam

1919 szeptember 7

Az öröm legendája

AZ ÖREG Madzag Máté, a hátulbó szomszédunk, kinek szalmafödeles viskója a temetőre néz, meg a kenderáztatóra, a falu leghóbortosabb embere.

Maga a vén Madzag is bizony nemsokára odakerül vagy az egyikbe, vagy a másikba, mert hát ilyen közönséges faluban jó az öngyilkosoknak a kenderáztató mélyeséges feneké is; nem minden szegény embernek jut a Tisza vagy a Berettyó... messze van az innen!

Szomorú élet a szegény Mátéé, bizony esoda, hogy el nem hajítja magától.

Valaha gazdag ember volt, gulyaszámra kupeckedett ökrökkel, tinóval, elhajtotta egész Moldvánia országig, ott aztán aranyat adtak neki érte. Mikor hébe-hóba egy-egy szállitmány után, melyen jó áron adott tul, megpihent idehaza zöld zsalus, tornácos kőházában (mely most a Silber árendásé), ha végigment fekete prémes buzavirágkék mentéjében a felső soron, alig győzött "ament" mondogatni a töméntelen "dicsértessékre", melyek a kapuk aljából olyan tisztelteljesen hangzottak feléje, mintha csak maga a tekintetes viceispán sétálna arra a hajdújával.

De hát Máté uramnak nem volt elég a sok arany, a rengeteg bankó, melyet egyenkint megolvasni reggeltől estefeléig eltartott, nem volt elég a tengernyi jószág, egy feleséget szeretett volna még hozzá.

Szerzett is könnyen. Hanem ez aztán olyan hamis jószág volt, hogy vagy tíz év alatt mind elnyelte a többi nem hamis jószágot. Rámás piros csizma, rövid selyem szoknya, hosszú dinom-dánom elvitte lassankint a kőházat, a tinókat, az ökröket, az aranyat, a bankót és — a gazda becsületét.

Alig maradt valamije, kmít még semmivé tehessen a szenvedélylé vált kupeckedés, mely rossz fordulatot vett a háborús világ után.

Végre is odaaszorult az egyszerű nádviskóba, melyet valaha a csósz számára tákoltatott össze hevenyében. Itt éli napjait nyomorban, jó emberek kegyelméből.

Reggelenként kiül a küszöbre, ahonnan valaha Erzsók asszony a nyalka legények jötétét vigyázta, kiknek a csószháiban találkoztát mondott, egy nagy szakajtó van előtte, telidén tele vas-szögekkel.

Ezek a szögek a legutolsó vagyona. Ezek elégitik ki szenvedélyét.

Már korán reggel elkezd olvasni, mint hajdan a bankókat... ezer ráncu homlokán vastagon kidagadnak az erek, szemében az irgatótság csillog, éppen mint hajdan, mikor a bankóit számlálgatta.

Néha eltéveszti s elkezd elülről. — Ha végigolvasta, újra megolvassa. Hátha mégis több lesz, hátha kevesebb lesz... Nemsokára aztán megfoguznak, gondosan bevissi a szakajtót s a kemencébe dugja, hol rája ne akadjon sóvár emberi esom. Beretesseli az ajtót, elmegy otthonról és sorba járja s jó embereket, a hajdani rokonságot, meg az urasági kastélyokat.

Ott aztán megszólítják az öreg Mátét, hogy megy a dolga, milyen idő jár a kupeckedésére?

Ilyenkor becsülettudóan először panaszodik kiasé, hanem aztán mégis csak kilyukad belőle a kupec-góg:

— Ha nem csurran, csöppen: csak megvagyunk biz ott valahogy bajjal. — Eppen most tettem magammal otthon egy kis komputust. — No, elmondhatom, hogy még soha sem álltam úgy, hogy sehogy se álljak. Hát csak van, amim van...

Még a gyerekek is tudják a Máté hóbortját s a kenyér meg az avas szalonna mellé, amit a jószivü anyámasszony kiküld, rendszeren egy pár rossz szöget is adnak az öregnek, mit im az apjuk küld interes fejében Nemzetes Madzag Máté uramnak.

Mohón kap kívált az utóbbin, hogy eliro rakja a többi mellé: hogy estére hozzá olvassa a többihez, elülről kezdve olvasni a többit is.

Utközben tele van a feje kalkulussal. Holhol megáll egy-egy sővény mellett gondolkosni. Zsiros, suta kalapját leemeli fejről, forgatja a bal kezében, száraz barna ujjával megsimogatva gyér ősz haját, mely hátulról egy fogahagyott fésűvel van fölfelé igazítva, — és elmélyedve motyogja:

— Nyolcvan meg hetven... százötven.

Ha ilyenkor kiugrik a komondor valamelyik udvarból s rendszeren ilyenkor ugrik ki, hogy ugatásával megzavarja számadásait, dühösen dobja utána a zsiros kalapot, aztán lassan, méltósággal lépdel azt fölvenni s folytatja zavartan:

— Százhetven... meg negyven...

Nézése tétova, két hosszú keze sebesen kálimpál a levegőben s lebegtetni foszlányos szüret két szárnyát.

Óvatosan suhan be az udvaron, s félénken pillant az ajtóra, hogy nincs-e feltörve. Majd lázas sietséggel tolja el a závárt s rohan a kincses szakajtót megkeresni.

Megvan; nem lopta el senki. Hiszen még annyi sok becsületes ember van itt! Nincs is több ilyen példás falu a világon. No, ebben az egyetlen faluban akkor is megélhet a jóvaló ember, ha van valamicskéje. Másutt lehetetlen.

Ölébe veszi a szakajtót és újra olvas, lélekzetét elfojtva, orlyukai kitágulnak, keze reszket...

Az este lassankint leereszkedik. A Máté szeméi különben is gyengék már, a szögek nem látja, csak tapogatva kereszteti egyik markából a másikba. Mikor az estharang megszólal a karcsu toronyban, elfelejti leemelni a kalapját, mint egy igazi keresztényhez illenék, hanem mint egy valódi kupec, még akkor is azt hajtja:

— Sok... sok. Hátha még több lesz reggelre.

Igy él az öreg Madzag Máté napról-napra, elméjében megsokszorozva vagyonát: mert a sok szög eszelött négy évvel még csak krajcárokat képviselt, ma már csupa ötförintost.

Es mindennap több-több lesz számára néve, kivéven az utolsó napot, amely már nem messze lehet, s amikor egyszerre megfogynak vagy harminccal.

...Mert harminc darab is elég lesz belőlük, leszegezni a koporsója tetejét az aljához.

MESE

TEDD a kezembe puha kis kezecskéd,
Vállamra hajdad le bánatos fejed
S amíg a szívednek hallom üszödébban,
Mosszilágra szállok el vedel...
Mosszilágra' jérok majd vedel...
...Ugy, édes, ugy!... Valahol messze tájon,
Hol aranykőben égnek a hegyek,
Hol a monóra csillogó sugar von
Gyémánttal ékes, drága szőnyeg,
Ahol a méha szimögő zenével
Virághalványban édes csókba ful,
Ahol minden kicsike kis bogárhát
Csendis igéret ejt örök robul,
A szarolomnak rózsás reggelén
Találkozott ott egy lány s egy legény,
Te meg én...

...S kart karba fonva, egymáshoz simulva,
Csak elindultunk lassan, csendesen,
Nem néztük azt se: merre visz az utunk,
Csak egymást néztük nagy szeretettel...
Féltünk bogyu kacagott a gerle,
Utunkra hullt az almosa virág
S aháclom ringott a fejünk fölött...
Mi meg csak mentünk, ... mentünk, mendegeltünk
Mig egyszer, jaj, bus rengetegbe értünk...
...A te szívednek félve üszöreztem,
Egymásra villant aggódó szemünk:
Jaj, hogy hová lett fénye a tavasznak?
Hová lett a mi tiszta, kék egünk?
Elnyelte mind a sűrű lomb homálya!
S a suttogásba' bánat reszketett —
De, hogy fölszendült itt is a rigófűty

S éreztem a te bársonyos kezéd:
A rengetegnek újra neki vágunk,
Mit bántuk azt, ha görnyed is a hátunk!
...S azóta, édes, messze elbolyongunk
S Napországnak, hej, vége, vége lett...
Kösznyes szemünkkel elborulva nézünk
A napborító lombra fellegel...
...Kart karba fonva, egymáshoz hajolva
Járunk azért mi most is, édesem,
Megtép az erdő minden ág, bolra,
De mi megyünk csak szép türelmesen...
Hisz' a rigódal a szívednek' reszket
S elszállt meséknek csillogás von meg
S amíg lassacskán, lépve lépdegélünk,
Egymásnak almavirágról mesélünk...
DINGHA BÉLA

Mária temploma

Irtá: Bársony István

Naplótöredék (elmosódott dátum)

... Csütörtökön este indultam ezen a hajón
Fiumából és ma már vasárnap van. Három éj-
szakát és két egész napot töltöttem eddig a
tengeren és most az ioni vizek hullámai ringat-
ják a hajót, amely a messzeségbe visz.

Itt vagyok a széljárta
fedélzeten és nézem a ten-
gert; nézem a távolságot,
ami a kék vizek fölött a
végtelenbe nyulik. És a
csöndes üresség úgy vonz,
mint a mágnes. Minél to-
vább nézem, annál jobban
vágom leereszkedni titok-
ban a hullámok hátára: hadd vigyenek; —
hadd borítsanak el; — hadd adjanak oda les-
sem a múltagnak.

Gyűlölködés vödi magánosságomat; senki
se igyekszik hozzám közeledni, a magamé lehet-
tek. Nemrég csak kisértem merem az utcára
hímeszél, anyai bajomra volt, hogy nő va-
gyok. Most senki se kísér; úgy megyek neki a
nagyvilágnak; és mégis érzem, hogy nincs mi-
től félnem, mert a szomorúságom mindenkit el-
jézt.

Végtelen magamra vagyok és lesbetem a ten-
gert, amelyből időnként kiemelkedik egy-egy
delfin, mintha azt nézné: itt vagyok-e még.
Azután visszafelé mint a hullám alá és
olyankor csak beledobban szívembe a vágy: bár
ott volnék már én is.

Minden foglalkozásom az, hogy várom
vissza a delfint és miközben felbukkan va-
lami: nem tudok szabadulni attól a gondo-
lattól, hogy bizonyosan van közöttük egy, a
mely a hazám partjától kezdve kísér; jön ve-
lem idegen tengerekre és folyvást vigyáz rám.

Azon kapom rajta magamat, hogy szólok
hosszú; hosszúságok vele. A mi a lelkem fene-
kén van; elmondom neki néma gondolataim-
mal. G pedig mintha vinne magával minden é-
hajtat, minden üzenetet, a mi az emlékezésnek
szól és odalent átadná valakinek.

Megyek a nagy világba és mindabból, a mi
van, csak egyet keresek, egyet hívok kétségbe-
esve: az Istent.

Amikor elindult a hajó: még egyszer belém
nyilalt a nagy lelki fájd. Mintha csak akkor
lett volna bizonyossá, hogy nincs mit várnom,
nincs mit remélnem többé. Pedig az a pillanat
egyforma volt azal, amikor a koporsót leeresz-
tik a sírba. Akkor már csak a halottól bucsu-
szunk és mégis, mintha
akkor szakadna meg
igazán a szívünk.

Az után jött az éj.
Az én első éjtem a ten-
geren. A látások éjsza-
kája. Amikor a hold-
tötte vizek tükre re-
megve töredesnek és a
hajó előtt. A part irá-
nyából még látszik egy
darabig a lámpák elve-
sző, fogó fénye, az-
után a csöndes víz-
tágra leállanak a csil-
lagok s dideregve fű-
ródnek meg benne...

Az Istent kerestem
akkor is. Az Istent, aki-
től nem volt mit kér-

nem többet, miután mindent elvett tőlem.
És mégis az Isten sóvárogtam, magam sem tu-
dom, miért.

Milyen soká lett reggel és aztán megijed-
tem attól, hogy a hajnal derengeni kezdett.
Mert az a hűvös rózsaszínű ég a messze keleten
ébredést jelentett, pedig én örök éjszakát sze-
rettem volna, ha álmomat is.

Hol voltunk már akkor!... Milyen nagy
utat futott meg a hajónk!... Már elszakad-
tam az égbolttól is, amely alatt mindent ott-
hagytam, mindenkorra.

A hajó folyvást siet a maga útján és most
már olyan mindegy: hogyan nő az ezerméterk
száma, amely még tovább dob, még jobban el-
választ.

Valahogy tisztelik a hajón a szomorúsá-
got és látom, hogyan kedvez, aki csak teheti.
A "commandante" fent áll parancsnoki hid-
ján és most is visszaintett egy matrózt, aki erre
tartott, bizonyos, hogy ez is egyike az apró
figyelmeleknek, amiket tulajdonképpen nem
szabad észrevennem.

Magamra vagyok; és csak annál jobban ki-
vánom az Istent. Mert hiába gondolom, hogy
mindenütt jelen van: mégis elvész számomra
abban a félelmes távolságban, amit az ég meg
a tenger együttesen mutat.

Kivánom az Istent ebben a borzasztó faj-
dalmamban, amellyel nincs kihez fordulnom.
Már nem is az kell, hogy szabadítson meg tőle,
csak éppen hogy lássa. Hadd lássa, mit csinált.
Hadd nézze végig, mit szenvedek, minthogy ő
ugy akarja. És ha akkor is akarja: legyen.

Vasárnap van és én már tegnap busan gon-
doltam rá, hogy a tenger végtelenségében hogy
összeolvaj minden s hogy válik egyformává.
Itt nincs az ünnepek külső jelensége. Nincs
templom, ahova meneküljek.

Annnyit gondoltam erre, hogy végül ugy
éreztem: nem is lehet igaz ez a nagy sívárság.
A kapitányhoz fordultam félénk, gyors kérdés-
sel:

— Signor commandante, dove avremmo
domani la messa? (Parancsnok ur, hol lesz hol-
nap misénk?)

A kapitány meghatottan szemlélt két má-
sodpercig, azután szelid, biztató, résztvevő han-
gon felelt:

— N'avete paura signora, avremmo messa.

Una bellissima mesetta. (Ne féljen, asszonyom,
lesz misénk. Nagyon szép kis misénk.)

És én egész éjjel fent virrasztottam megint
és néztem a tengert, amint az otrantói vizekből
kiigyekszik a ioni hullámok nagy bírodalmába.
Néztem az a játszó, sietgő habokat, hogy csillog
fodros sörényük a hold világításában. Lentem
a delfint, aki a hazám partjától fogva kísér és
vigyáz reám: de nem vettem észre egyetlen-
egyszer sem.

Talán elfáradt és visszament. Azt hiszi, már
nincsen rá szükségem. Egy nagy fehér sárlót
küldött maga helyett, amely tegnap óta követi
a hajót és éjjelre mintha föl akart volna szálla-
ni az árbóc csucására. De mert hogy olyan vilá-
gos volt, folyvást csak neki indult a szellő
tengeri levegőnek; lágyan ringatózva fordult
egyed benne, megkerülte az iramló hajót a le-
ült valahova elibe, a vízre, hogy kiavartatva
újra jelentkezék.

Reggel van és az olasz part mentén köze-
dünk a fordulóhoz, amely a tarentói öbölbe
csalogat. Köves, elhagyatott, sívár a partvidék;
s csudás flórának semmi nyoma rajta. A nap
letűz a merev, vad sziklára és megtűzösi
felületüket. Mélységes kék az ég és szinte ho-
morán kék a tenger. A felhőtlen égbolt határ-
talanul egyforma és olyan fényűzőn ömlik le
rőla, hogy szinte kápráztat.

Nézzem a nagy egyformaságot, amibe majd-
nem semmi változatosságot se tud belelopni a
sziklás tengerpart. És szorongó szívvel várok
valamit, magam sem tudom, mit.

Ekkor egy hang száll felém a parancsnoki
hidról; ugyanaz a szelid, biztató, résztvevő
hang, csak mintha most egy csöpp öröm is vol-
na benne:

— Signora, ariveremmo immediatamente
alla messa. (Asszonyom, mindjárt ott leszünk a
misén.)

Álmodozásomból felrezenve néztem körül.
A köves part olyan közel volt, hogy az ember-
hang ezt a távolságot könnyen megjárhatta.
Olasz pásztorok álltak a parton a átkiabáltak
hozzánk valami üdvözléssel.

A hajó vontatott, hosszas tülkölés beletu-
lt a tenger mélységes magányába s e percben
megjelent előttem az én várva-várt Istentem.

Előttem volt a "Santa Maria di Leuca" —
a kis fatemplom, a mellette levő, magában álló
toronyocskával; a szegény kis campanile tete-
jén az én megfeszített
szívem egyetlen és utol-
só vigasztalása: a ke-
reszt.

A toronyban szólott
az érebeszű harang,
jelöl, hogy a fatem-
plomocska belsejében
épen istentisztelet van.

A "bellissima mes-
settát", a gyönyörű kis
misét, akkor mondta a
pap.

A hajó kurtje tntult;
a kis harang csenge-
bongva szólott; s a hajó
üdvözölő jeladására egy-
szer csak megjelent a
fatemplomocska ajta-
(Folytatás a 14. oldalon)

lájában
hallható,
mit költ
teremte
kis hymn
böl száll
— a pr
A har
minden
liárd k
amelyet
el kellett
Földtől.
a szere
tá fel
nyosra f
Harsá
légben,
szinomp
üzték eg
gon s a
gok hang
szeségbe
születés
A kol
tak. A p
ben meg
szemmel
tet s m
szemeit
mormolt
és, a Na
tettel sz
erőt mer
munkára
maradt
ták a kö
madarain
oda száll
Csak e
barát arc
az ablak
énekelt:
Valam
mely kös
ég tüze
rong; a d
ember eg
néve: Sz
Nem e
a barát
gebokor
A füle
szédos r
jött vála
hang, an
küldött d
A sain
zött frate
csébebb
volt, nem
semmit, a
Sive tel
Nem éze
rőla, mint
Szent é
neveztek,
vig dalan
kéreztek
Életnek v
a kis dal
Csak f
Élet, csak
egyetlen
Philibert.
lékesen a
tulusa re
tebbje, t
dalnokot:
— Fra
külözik z
nem zeng
vedéseinek
rakról én
magukról
— Aty
szamba
versekér
hoz...
— Szé
am dalid
bályai sz

Kolostorból-kolostorba

Irta: Rexa Dezső

A saint-lunardi kolostor fűgefájának sűrű lombjai között füllemüle fészelt.

A hajnali órák némaságát, amikor csak egyik-másik tudós barát cellájában volt valami csendes nesz hallható, megbontá a füllemüle dal. A mit költészet és isteni adomány megteremthet, mind benne volt abban a kis hymnusban, amely abból a fészekből szállt a kelő nap fényes országára, — a provencai azur felé.

A harmat ott gyöngyözött a gyeper minden fűszálán, virág kelyhén. Milliók könnyesepp égett a pázsiton, amelyet a haldokló Éj sirt el, a midőn el kellett szakadnia szerelmesétől, a Földtől. S a felkelő Nap égő sugára a szerelmes féltékenységevel szikkasztá fel a könnyeket, miközben aranyosra festé az Éjjel közös szerelmét.

Harsány ének csapkodott szerzte a légben, apró bogárkak zümmögtek, szinpompás pillangók lebbentek és üzték egymást, illat áradt szét a világon s a hajnali szellő a távoli harangok hangját ölelte hordta el a messzeségbe s úgy köszönté a nagy újaszületést...

A kolostor ablakai itt-ott megnyitak. A repkényes fal vasárnapi üregében megjelentek a barátok. Álmatag szemmel nézték az ébredő természet s míg kezük a rózsafüzér apró szeméit morzsolá, ajkuk szent fohászat mormolt a Mindenhatóhoz, aki az Éj és a Nap ura; nagy bánatos tekintettel szivták a friss levegőt, hogy erőt merítsenek újból a szorgos napi munkára; s a nagy, az előző napról maradt kenyérfaladék morzáit szórta a kópárkányra, hogy legyen a lég madarainak kedves meglepetése, ha oda szállnak.

Csak egy ablak megett nem volt a barát arca sem álmatag, sem bánatos; az ablak mellett hárfáját pengeté és énekelte:

— Kilyutt a kék ég peremén
Fáklyád — — — — —

Valam büvös-bájos ének volt az, amely köszönté az ég tüzeit. De az az ég tüze nem volt a diadalmos tűzkorong: a dal, de az a tűz, mely minden ember egén ég, a szívben s amelynek neve: Szereltem...

Nem értette ezt a dalt senki, csak a barát meg a kis füllemüle ott a fűgebokor sűrűjében és az felelt reá. A füllemüle dalára pedig a szomszédos rózsabokor buja bozótjából jött válasz. Egy hívogató, édesgető hang, amelyet a kis füllemüle párja küldött dalos szelerméséhez...

II.

A saint-lunardi kolostor lakói között frater Gasbert volt a legszerencsebb. Még csak tizenkilenc éves volt, nem szenvedett, nem érezett semmit az élet sarkanytuvágásából. Szive tele volt étellel, lelke dallal. Nem érezte a szerelmet, csak dalolt róla, mint az eljövendőről...

Szent életű barátai a "boldog"-nak nevezték, s midőn cellája ablakából vig dalának árnya szárnyalt, ott sűtkéreztek a szegény öregek annak az Életnek verőfényében, amely azokból a kis dalokból áradt szerzte.

Csak frater Gasbert volt ott az Élet, csak az ő dalai voltak a kolostor egyetlen vidámságai. Az öreg pater Philibert, aki főleg szent élete s mellesken az Incarnationról írt Tractatulusa révén volt a zárda legtitizettebbje, többször szólítá meg az ifjú dalmokot:

— Frater Gasbert, dalaid nem nékülözök az ihletet, s nem értem, miért nem zenged inkább a Szűz Anya szenvedéseinek imádatosságát. Te madarakról énekel, amelyek énekelnek magukról eleget...

— Atyám, a Szűz Anyáról fohászamba nemlékezem meg, az én kis versecakém méltatlan az ő nagyságához...

— Szép az ifjú szerénység, fili meam dalaid nem csupán a prosódia szabályai szerint helyesek, de néma-

hijával a költészetnek sem. Archilochosnak, akit tanulmányoznod kellene, Neobulehoz írt dala, ár erősen világiasak, mégis isteninek nevezhetők...

Aztán újján számolva a versütemét, görögül idézé a csodás versütemeket:

Myrtugaly a kezében, ajkára mosoly szállt
Frisz piruló rózsza vet árnyékot kebelére.
Melyre szöke haja hullámosan siklik...

Azután vállon veregeté az ifjú, aki tovább is énekelte a Szerelmet, az édest, a tiltottat, az epedót.

Egyszer frater Gasbertet felkereste egy rokona. A krónika, melyben megvan ez eset írva, azt mondja, hogy a "rokon" egy szép nő képében megjelenlent ördög volt. Bűbájos szó, csábító mosoly és izgató csók kellett hozzá, hogy Gasbert dalai szenvedélyesebbek legyenek, hogy dalai már ne általánosságban szóljanak a szerelemtől, hanem egy szerelemről, hogy dalának tüze nagyobb, édesebb és epesztőbb legyen.

Egy szép napon megírta azt a dalt, mely így kezdődik:

— Isten veled, te csejűes szők tanya,
Nem te vagy az én világom!

Ebben a dalban az ő világának a végtelen, szabad természetét mondja, amelynek minden paránya élet. Ebben a versében különben már a meghatározottabb neven nevezi a Szerelmet...

Nem is sokáig volt frater Gasbert frater és a saint-lunardi klostrom lakója.

III.

Savari és Mauleon udvara fényéről híres volt Provinceben. A mi fényt, pompát ki lehetett fejteni, azt ott találta az ember, de az a pompa elhalványult amellett, amit az udvarba összegyűlt tudósok, művészek és írók árasztottak reá. "Az emberi szellem legnagyobbjai éltek ott, s az a csodás élet, amit megteremtettek, világossaló volt. A tudósok a vár kertjének babérbokrai között szép delnőknek daliai lovagoknak vig szellemű legújabb termékeit mutatták be, festők állványok előtt ültek és váznonra vázszolták a szép élet legszebb jelene-

teit, a szobrászok márványba vésték a legszebb hölgyek képmását, költők dicsőítették Venus szépségét, Amor és Psyche incselkedését, s a zenészek lantja mellett édelegtek a szerelmesek...

Igy élt az udvar pompás népe. Savari de Mauleon keble dagadt a büszkeségtől, hogy az ő otthona — a muzsák otthona.

Gasbert de Poycybot — háta megett hagyva a zárda küszöbét — ide vetődött. Dalmok volt már, aki kobzát hátára vetve bolyongott uttalan utakon. Ha egyedül volt, ha főúr udvarától körözve, térdre ereszkedett az urnó lába vánkösán, avagy ha egy város főterén a kut kavájának dőlve pengette hangszert, mindig csak arról zengett, a mivel egész lelke el volt telve, hogy "mely édes a szerelem!"

Savari udvarában is arról énekelte. Savari hitvese, Tonissa kebléről levett virágokból font koszorút homlokára és Gasbert érezte, hogy az urnó finom ujjai arcát is végigsmiták, a midőn a koszorút égő homlokán elhelyezé...

...Hány dal forrása lett e koszorú! Minden szála elszáradt már, minden szirma összezsugorodott, de a dalok, a mik róla születtek, ismét felvirágoztak az elhalt virágok, s örök életűvé tevők. A virágok dalmokai lett, mert a virágok a szerelem rabszolgái és ő a rabszolgákat sirató, akik áldozatai a gyönyörűségnek, a mit a szívek érznek...

Az udvar régi dalmokait nem hallgatták már, csak őt. Tonissa virágai csak neki nyitlak. Tonissa szép kezei csak az ő taposására csattantak össze és szeméi csak az ő szeméit keresték.

Egyszer azonban megtörtént, hogy Gasbert belesült egy dalába!

Belesült, mint egy kisdiák. Nagy zavarba jött. Ötölt-hatolt, arcát pir futotta el, s szeméből egy könny gördült le orcáján...

— Miért e nagy zavar? — kérdezték az udvar hölgyei, lovagai. — A dalmok rögtönzés mindig hibátlan volt és most, és most?...

Gasbert ismét lantjába csapott, s most szebben énekelte, mint valaha... Egy hölgy a társaságból észrevet-

te a zavar okát, egy... csak egy... És e hölgy szintén elpirult, zavarba jött és zavarában szeretett volna elrejtőzni minden ember elől, de leginkább Gasbert Poycybot elől...

IV.

— Donna Barassa — szólítá meg egyszer e hölgyet Gasbert — ön nem sejtí, hogy ki az, akiről dalaim zengenek?

Donna Barassa büszkén veté fel fejét.

— Tudom! — Én!

— Ugy van, Donna Barassa! Midőn először találkozott tekintetem szemének sugarával...

— Azt is tudom, dalmok! Éreztem a pillanat szentségét. Tudom, te megakadtál dalodban, ujjad hibásan verték az accordokat s hiába vártunk rimet a versorra. Te elpirultál, arcon égett a zavar tüze s mig hiába kutattál a kelő hang és szó után, szemed azt rajtam keresé.

— Igen, így történt.

— Így történt...

— És ön, Donna Barassa, — halványkék ruhája istenileg illett arcához, szöke hajában vadróza díszlett és kezeiben remegtek hosszú liliomágak — ön is elpirult s keblének lüszes pihegése elárulá, hogy ön, ön nem tudott volna rimet találni az első sor utolsó szavaira...

— Nem tudtam volna...

— Én pedig éreztem, hogy az egész világ körülöttem egy paradicsomi kertté változott. Még a köpözpokok akantusz díszelt virágok nyitottak. Minden tündöklött, fénylett egy glóriától, amely az ön homlokát övezé. Megszállt az érzés, mely a némanak hangot ad, de a dalmoknak elveszi a hangját... Tudja, tudja, mi történt velem?

— Tudom; az, ami énvelem történt. Én úgy éreztem, hogy az egész világ simmivé vált, a fák lombjai lehajlottak fonnyadtan, a patak vize megszűnt csevegni-csacsogni, a madarak dalának vége szakadt s a márvány Venuszobor könnyezni kezdett. Mindez azért, mert Gasbert nem őket szereti...

— Egy volt a mi érzésünk, de Donna Barassa érzése megcsalta őt.

— Szívemet sérted, ha így beszélsz...

— Megcsalta az érzése Donna Barassát, mert azt hitette el vele, hogy Gasbert csak nem szereti a fákat, a patakok, a madarat, pedig ő gyűlöli ezeket, mert a fa lombja hús árnyékát szereti, a patak hízogó csacsogását hallgatja, s a madár szerelmes dalát megérti ott, akit Gasbert irigylet mindenkitől.

— Ne irigyeld őket, Gasbert.

— Nem, ha ön megrásvárolja e gyűlöletet a szívével...

— Tied!

— ...a kezével...

Donna Barassa kezét Gasbert kezébe tette:

— Kezem, mint szivem a tied, Gasbert, egy kikötéssel, ha lovaggá leszel.

— Ugy lesz. Lovaggá leszek, mert akarok azzá lenni, mert akarom, hogy Donna Barassa Poycybot lovag neje legyen...

— Menj — én várlak vissza!

V.

Poycybot Gasbert, a dalmok utra kelt. Beköborolta Poitont, Provencet, Navarrát, Bretagnet és azt a földet, ahol szerették a dalt és a szerelmet, s megtért mint Poycybot Gasbert lovag. És Donna Barassa Poycybot Gasbert lovag felesége lett.

Ettől az időtől astán csak a fészekről énekel. A fészekről és annak a királynejáról.

Első Károly, Anjou és Provence grófja, ez időben sok takarítást valótalát a maga kis országában. Szép sereggel vonult Marseille alá s előz hozszadalmas ostrom után megvett. E sereg munkásságuk egyik zászlótartója volt Gasbert.

A lant és kard volt, a mi: elt halt, és az ostrom után — amely neki

(Folytatás a 14. oldalon)

Menjünk tovább...

MENJÜNK tovább — az idő is halad, —
Pihenni ily korán nem lehet.
Utadon — nézd — bizony nem vagy magad,

Aki cipel súlyos terheket.

Menjünk tovább, pihenni nem lehet,

A gondok ne nyomjanak porig.

Csak köztögsed a fájt sebeket —

Lelked gyógyul, a mig álmodik.

Menjünk tovább, szebb lesz talán az út,

Járni rajta nem lesz oly nehéz,

Ne féljünk, hogy vége hinárba jut,

Szemünk ha olykor az égbe néz.

Lármás zsvaj ne csábitson félre,

Hol a bűnnek sok virága nyit

Sohse váltsd fel szépe csengő pénzre

Lelkednek szép, nemes álmait.

Menjünk tovább, csak mindig előre,

Habár így sokszor leszel magad,

Ne ügyelj a gunyos nevetőre,

Sár hozzád így sohasem tapad.

Szived — lehet — sokszor sajnog, vérzik,

Sokszor mégis éhezél talán,

Öntudatod felemel az égig

S megnyugvást lelsz lelked száz baján.

Menjünk tovább... E sok szép beszéled!

Ugy bistatom csüggéd lelkemet,

Pedig erőm egyre jobban vész el

Rohatagon alig lépkedek,

Pedig a cél, hej, még messze, messze!

Addig menni nem lesz már erőm,

Néhány lépés, réám száll az este,

Utam megakad a temetőn.

G. DIÓSZEGHY MÓR

A vándorcshillag

Elbeszélés. — Irta: Elek Zoltán

NYARI délután, mikor már a nap nem éget oly forrón, mily kellemes az erdő alatt sétálni, hol százados bükkfák terjesztik szét ágaikat s azokon az erdő dalnokai, a kis csalógány énekeli gyönyörű dalát s lent pedig a zöld füben imitt-amott tarka vadvirágok virítanak s teszik kellemessé a levegőt.

Két leány sétál s néha-néha lehajolnak, hogy leszakítsák és csokorba kössék azokat a különféle virágokat, melyeket nem a kertész gondos keze, hanem a természet ápol.

Ilona szőke, magas leány, tömör, gesztenyeszínű haja hullámokban borítja vállait, szabályos kerek arcát fekete szempár teszi igézővé. Egyszínű ruhája mint a félszemű, járása mint a félszemű, ha nem tévednek-e mélyen be az erdőbe s társnőjével élénk beszédbe van eredve s néha-néha föléssendül ajkáról az az édes kacaj, mely még kedvesebb teszi az anyagi természetet.

Játszi, gyermekgédvű Jolán, a kakuk hangjára kissé megrezzenve a fölébredt benne a pajzsán gyermek s kérdést intézett a madárhoz:

...Kakuk madár, meddig élek?...

A madár elhallgatott s néhány másodperc után megszólalt.

A leány számlálta s midőn befejezte a madár a jó hangokat, felszomorodva kiáltott fel.

— Te Ilona! csak hetet kiáltott. Kérdezd te is, hogy neked mennyit mond.

Ilonka komolyabb leány volt, nagy fekete szemével kérdőleg pillantott Jolánra.

— A kevedért megkérdem. A madár ismét kezdett kiáltani, a leányok számlálták.

...Hé!...

— Látod, nekem is hetet mondt. Légy megnyugodva, nem való az, amit ez a madár mond. Hogy is tudhatná ő azt. Nem látat a jövőbe senki sem!

— De már én soktól hallottam, hogy beteljesedett, a mit a kakuk mondott. — En feljegyzem, hogy vajjon igaz lesz-e!

Evek multak. A két barátó messze vetődött egymástól. Mostoha a sors, nem hagyja örökké

együtt lenni a barátokat, elválasztja őket, hogy tanulják ismerni az életet minden oldaláról.

Ilona lázas izgatottsággal várta s számlálta a napokat s órákat, hogy ugyan valóban beteljesedik-e a kakuk szava.

Balázs Kálmán jegyesével, ha kiültek esténként a rózsás kertbe s ha kifogyott a beszéd tárgya, mindig előhozta a hét év előtti történeteket s a kakuk jó szavát.

— Oh, ne hallgasson arra a badar madárra. En is kérdeztem gyermekkoromban tőle sokszor s ha keveset mondott, vagy nem szült egyet sem, csak jót nevetünk rajta! Nincs annak, kérésem, semmi komolyabb jelentősége. Megtörtént velem az is, hogy többszöri kérdésekre nem s néha meg annyit kakukolt, hogy nem győztem megszámolni sem. Ha mindenki arra hallgatna, nem jó volna, zárja ki még emlékéből is ezt a gondolatot.

— En megkíséreltem feledni, de mikor hallom a madárt szólni, önkénytelenül felujul előttem a mult azon perce. Szegény Jolán, ő hol van most. Már régen nem hallottam föléle semmit. Talán ő nála teljesült be a madár jóslata?

Ilona Balázs Kálmáné lett s gyakran foglalkoztatta a multnak kérdése s a kakuk szava magános óráiban.

A vidéki színészek között egy új csillag tűnt föl. Velezdi Mariska énekesnő. Hódolat tárgya volt s záporoként omlott a koszorú s a csokor lábához egy-egy szereplése alkalmával.

Zöld panyon illeti meg a esalóányt, koszorú s virág a művésznőt! Sajnos, ha elhal a dal a kedves ajkáról, érdemül nem a koszorúk puha s elszenderítő ván-

kosa, hanem a tövis s a hálátlanság ridegsége marad csak meg örökre.

Elérkezett a társulat M... városba is, hol Ilona — most már Balázs Kálmáné — lakott.

Már jóelőre nagy fal ragaszok hirdették a színészek jövetelét s vastag betűkkel jelezték Velezdi Mariska énekesnő föléptét az este színre kerülő "Madarász"-ban. Tódult a nép Thália templomába a híres énekesnő meghallgatására. Telt ház volt.

A függőnyt felhúzták. Minden szem a kezesen megjelenő énekesnő felé irányult s elragadtatással hallgatták bájos dalát.

A darab pereről-perere érdekesebbé vált Balázsné előtt, ki szintén a nézők között volt. Velezdi Mariska arca, megjelenése s majd hangja nagyon ismerősen tűnt föl előtte, mintha már látta volna valahol.

Másnap este ismét fölépott az ünnepeit művésznő s Balázsné egy szép csokor virágot dobott lába elé, melyben egy kis papírszalagot s pár szó volt írva: "Hét év előtt."

A művésznő fölveszi a virágot s föltűnik neki a papírszalag. Szeme megakadt az iráson. Gondolkodik s elsápad.

A függőny legördül. Az óriási taps s a lelkesedés, eljén-kiáltás egymást éri. A függőnyt felhúzzák s az igazgató jelenik meg a színpadon s jelenti, hogy Velezdi Mariska hirtelen rosszul lett.

...Szobájában ül s gondolkodik, kezében szerepe, azt tanulmányozza.

Halk kopogtatás hallatszik az ajtón.

— Szabad!

A leveihordó lép be s a művésznőnek egy finom női irású "Loco" levelet átnyújt s távozik.

Ki irhat neki, mikor senki sem ismeri s ő senkit sem ismer. Mohón fűri fel s olvassa:

Velezdi Mariska urhölgynek!
"A délutáni órákban legyen szerencsém. Gyöngy-utca 19. szám. Kakuk."

Ez rejtély. Gondolkozott föléte s nem tudta megfejteni, hogy ki irhatja, vagy ki az a "Kakuk." Ezen gondolkozott egész nap. Elfelejtte szerepét s ellejtett mindent. Főlevedezett előtte pár pillanatra a közel mult e mélyebb, mindig mélyebbre ereszkedett gondolatban, a mult tengerében, le azon pontig, midőn mint fiatal leány az erdőben virágokat szedett s még mélyebbre lehatolt, midőn gyermek volt, de e névre nem talált seholt.

Lázas izgatottsággal várta a délutánt. Végre elérkezett. Felöltözött s haladt a Gyöngy-utca felé.

Ezalatt Balázsné azon tépelődött, hogy vajjon eljön-e az ünnepeit művésznő.

Nyílik a kapu. Balázsné az ablakhoz siet. Egy fekete ruhába öltözött elegáns nő lépett az udvarba, pár pillanat múlva kopogtat s az ajtón belép.

— Velezdi Mariska, énekesnő...

Nem fejezte be, Balázsné a nyakába borult.

— Jolán! édes Jolán!...

A színésznő nem tudta, mi történik vele s merően nézett a Balázsné arcába s egy pillanat alatt mintha föltalálta volna a régi kedvesét.

— Te vagy az, Ilona! s egymást átkarolták.

Milyen édes a találkozás jó barátok között hosszú idő múlva.

Balázsné Jolánt magához vette s nem engedte tovább a színészi pályán. Jolán ott maradt, habár fájt a szíve nagyon: a festett deszkákat az élet színpadával föleserélni.

...Egy majális alkalmával Jolánt a város egyik földesurának fia, Zolyomy Benő megszerette. Megkérte s jegyet váltottak. Két hó múlva megölték a lakodalmat. A lakodalom napján volt épen hetedik évfordulója az erdei sétának s a kakuk jóslásának.

Mily boldog volt a hét év előtti két barátó, hogy ilyen szerencsésen végződött a madár jóvendőlése!!!

KÖNNYŰ DOLOG.

Iskolaszéki tag: Hát Barca Pepi, láruk milyen jártasságod van a történelemben. Meséj nekem valamit a trópai háboruról.

Barca Pepi: A tró... Azt nem tudom, a tanító ur ilyen nem nehéz dolgokat nem kérdez, csak könnyebbeket.

Iskolaszéki tag (türelmetlenül): Hát mi az a könnyebb?

Barca Pepi: Hát p. o. a világ teremtése.

MIKOR A TANÍTÓ SZÓRAKOZOTT.

Tanító: Hogyan hívnak?

— Banda Bálint.
— Atyád mit csinál?
— Meghalt.
— És mit csinált azelőtt?
— Élt.

MEGNYUGTATÁS.

Tanító: Ugyan, hát Belényesi, mi-coda felelet ez? Nem helyes!... Ki tudja a helyes feleletet? Nos? Hát senki sem tudja?

Egy tanuló jelentkezik.

— Nos, Mándoki?

Mándoki: Ugy van tanító ur, senki sem tudja.

Ebredés.

EN Muzsám, Kedvesem, Szerelmem, Ifjuságom.
Hogy érdemtelmem én e csókot, mely fogad?

A lantot szétöröm s bolyongtam a világom,

És édes dal helyett szoktam átlokot.

Hogy érdemtelmem én, hogy szertetépd a fátlat,

Megy ugy borult reám, mint hegyre szürke kőd;

Hogy érdemtelmem én, hogy vérem' hullni láttad

S hogy lépteim felett szerelmed örködött?

Mily hűtlen voltam én s hogy' lázongott a lelke,

Mily büns voltam én, s te megbocsátanal?

En Muzsám, ellened én vádat szörni mertem.

És nézd, mögöttem ott egy tarlott puszta áll.

Barátja voltam én a sápadt éjszakának,

Az éj magánya volt az én szerelmemem;

Azt hittem, hogy hitem életre sohse támad,

S a szétört lantot im' most újra fölveszem.

En Muzsám, Kedvesem, Szerelmem, Ifjuságom,

Oh nézd, lebed fölől a hajnal vére hull;

A fának lombjuit már harmatozni látom, —

De még ne hagyj te el, maradj itt vigaszul!

Lásd, visszatérni én egy percre sem haboztam,

Ha hivat: itt vagyok; fogadj karodba hát, —

Egy hangtalan dal az, mit hozsád visszahoztam,

Oh csald ki hát a dalt: az ébredés dalát!

BERKOVICH MIKLÓS

AZ ELSŐ TEENDŐ.

Eldicselkedte káplán uram az esperes előt, hogy milyen vallásos érzületben neveli ő a falubéli apróságot, olyannyira, hogy a vallásosság átragadt az éregekre is.

Mindjárt benn az osztályban példával is akar szolgálni és kiszólitja az egyik kis gatyást.

— Mond meg nekünk Boglyas Pistike, reggel, a mikor felébredtek otthon, hát mi az első teendőtök, mit cselekesztetek legelőször.

Pista: Hát... legelőször is... vakaródzunk.

ROSSZUL ÉRTETT.

Tanár: Mit tesz az magyarul: elaszticitás? Maga mondja meg ott a harmadik padban. Igen magasugják minden oldalról: rugó erő.

De a fiu nem jól érti és azt mondja:

— Brugó.

KETTŐ MEG KETTŐ.

— No, Misike, hát azt tudod-e, hogy mennyi egy alma meg egy alma?

— Két alma.

— Nagyon jó! Hát két alma meg két alma?

— Két... Az sok alma.

A

csik... szitette... szinti... litottak... töztek... szor le... Félize... ságu... esik... ráltak... Előbb... most fe... voltak... viselke... ra emé... messze... vont ka... dé filoz...

A pr... öket... nyajuk... tagjain... táborna... tebb ka... halkan... — Ta... bói jöv... meggyö... be váltó... — K... nár... — lan.

Ulas... láttal... ratlan... mozdula... urak fe... a földse... két lak... helye... az aszta...

— Eg... — Az ur... adattak... nak, leu... mulva j... — Ke... — honn... — Ko... zatja ne... — De... pisztráng... Egy le... — A la... ba, a esé...

Az ura... vari ebé... kodó jel... gátolná... hányan le... sárge h... Ularsky... — Ura... vonat. H... zá kell fe...

A szive... rajnaiból... azután ö... és méltó... nagy ter... Most hall... tózott a... bajuszat... ba, intett... folyosóra... lentette... ajtó felé... gató társ... Két óri... jät fogták... de megm... ugyr emélt...

A esász... szen eltún... a fejét, a... Finom aré... puffadt h... te az állát... közepén... szár azonb... meg kelle... sák, az ar... jelentek m...

A császár meghal

Irta: Biró Lajos

A BIZOTTSÁG vasuton jött Cuvervilleig; ott vártak már rájuk az udvari kocsik. A kastélyban mindent elkészítettek az érkezésükre, a földszinti nagy teremben buffet-t állítottak fel, a szolgák diszbe öltöztek és Beauvais-Ruel professzor lent sétált a főkapu előtt. Félteneként a bálteremszerű országon feltűntek a kocsik és félperc múlva frissen ugrottak ki a hintókból az urak. Előbb vidáman beszélgettek még, most feszesebb, komolyak és méltóságosak voltak és igyekeztek a megindultságukat viselkedésükkel is kifejezni. Ezért magára emelték a fejüket és a kastélyt és a messzehúzó kőfalat bólogatva és összevont karokkal nézegették, aminek a férfias, de filozófus melankóliát kellett kifejeznie.

A professzor mély meghajlással fogadta őket és sorban kezét fogott velük. Mindnyájukat ismerte. A parlamenti bizottság tagjai közül nem jött más, csak Kurt tábornagy, a felségnek egykor legkedveltebb katonája. Ularsky, a bizottság elnöke, halkán és szertartásosan mondta:

— Tanár ur, a törvényhozás megbízásából jövőnk, hogy — mint minden évben — meggyőződést szerezzünk róla, nem állott-e be változás a felség állapotában.

— Kegyelmes uram, — válaszolt a tanár, — a felség állapota, sajnos, változatlan.

Ularsky megértő és bánatos kézmozdulattal jelezte, hogy ez a jelentés nem váratlan. A tanár meghajolt és udvarias mozdulattal mutatta az utat befelé. Az urak felhaladtak a lépcsőre és bejutottak a földszinti nagyterembe. A buffet mögött két lakáj állott mozdulatlanul. A tanár helyet kínálta meg az urakat, rámutatott az asztalra és udvariasan mondta:

— Egy kis frissítő.

Az urak odamentek a buffethez, tányérral adtak, válogattak, italt töltöttek maguknak, leültek a karosszékbe és három perc múlva jókedvűen és hangosan beszélgettek.

— Kedves tanár ur, — kérdezte az egyik, — honnan veszi itt ezt a kitünő pisztrángot?

— Konzerv. Egy cuvervillei kereskedő hozatja nekem.

— De kérem, uraim, kóstolják meg ezt a pisztrángot. Bámulatos.

Egy lelkes hang válaszolt:

— A bor, csak a bor!... Ez a rajnai! Hiába, a császári pincék...

Az urak úgy érezték magukat, mintha udvari ebédnek volnának, anélkül, hogy az uralkodó jelenléte feszessé tenné a mozgást és gátolná a konyha örömeinek az élvezését. Néhányan szivarra gyújtottak, mások a sötét-sárga bort nézegették és koccintottak...

Ularsky az óráját vette elő és felkiáltott:

— Uraim, félegy. Egy óra múlva indul a vonat. Ha még ma otthon akarunk lenni, hozzá kell fognunk.

A szivarokból még egyet szippantottak, a rajnaiból gyorsan még egyet hörpintettek, azután összeszedték az arcukat, elhallgattak és méltóságosan vonultak fel az emeletre. A nagy teremben megálltak és félkört alkottak. Most hallgattak, Ularskynek idegesen rángatózott a válla és Kurt gyorsan pödörgette a bajuszát. A tanár átsietett a szomszéd szobába, intett egy lakájnak, a lakáj kisietett a folyosóra, a tanár visszament a terembe és jelentette, hogy rögtön itt lesz, a két szárnyas ajtó feltárult és az ideges, sápadt és hunyorogató farsaság előtt megjelent a császár.

Két óriási lakáj kísérte, nem, hozta. A karját fogták és cipelték. Óvatosan és alázatosan, de megmarkolták a karját, a hóna alatt és úgy emelték előre.

A császár kövér volt. Régi karsúsága egészen eltűnt, hájtömegek borították testét és a fejét, az arcát, a nemes Meroving-arcot is. Finom arcéle eltűnt, szeme lélektelenül ült a puffadt hájtömegekben és bozontos szakál fedte az állát. A két lakáj megállott vele a terem közepén. Széttartott és mereven álltak, a császár azonban le akart feküdni; minden erejüket meg kellett feszíteniük, hogy egyenesen tartassák, az arcuk kipirosodott és verítékcseppek jelentek meg a homlokukon.

Ularsky egy lépést tett előre és rekedten szólt:

— Császári felség, eljöttünk...

A császár előretolta a lábát és az egész felső testével ránehezedett a két karra, amely tartotta. Le akart feküdni.

Ularsky elhallgatott. Hátrafordult a társasághoz és egy kétségbeesett mozdulattal jelezte, hogy ugyanis hiábavaló minden fáradság. Az urak intettek a fejükkel, de Kurt tábornagy előrelépett és a

felindulástól rekedten, kiáltva mondta:

— Felséges uram...

Az urak felkapták a fejüket és feszült várakozással néztek a császárra. A császár még jobban előre nyújtotta a lábát és még jobban ránehezedett a két lakájra. Le akart feküdni.

Kurt visszafordult és kisietett a teremből. Lement a lépcsőre a földszintre. Ularsky halkán mondta:

— Köszönjük, tanár ur.

A tanár intett a lakáj-ápolónak. A két óriás megfordult és lihegve cipelte ki terhét. A császár

mindenáron le akart feküdni.

A bizottság szótlánul ment le a lépcsőre. A nagyteremben idegesen járt-kelt az altábornagy.

— Nem tudtam tovább nézni, — mondta és sápadtan törülgette a homlokát.

Azután kétségbeesve fordult a tanár felé és panaszosan kiáltotta:

— De mért van civilben?

A tanár nyugodtan mondta:

— Amig a felség még egy bizonyos élénk, bár zavart, szellemi életet élt és különösen amig a Napoleon-gondolatokkal foglalkozott, állandóan uniformisba öltöztettük. Most azonban, amikor szellemi élete, sajnos, teljesen megszűnt, áttértünk a kényelmesebb civilruhára.

Azután hozzátette:

— Ezt is alig tudjuk ráerőszakolni.

A tábornagy szomorúan és makaesul felelt:

— Mégsem volna szabad civilbe öltöztetni. Sohasem járt civilben. Katona volt. Ezt nem volna szabad...

A tanár vonogatta a vállát és ismét a buffethez invitálta az urakat. Ismét fogott a rajnai bor, az urak folytatták a szivarozást és vége volt a rossz kedvnek.

— Ha excellenciád megengedi, — mondta a tanár Ularskynek, — az utazásban én is a társasággal tartok; dolgom van a fővárosban.

— Kérem. A legnagyobb örömmel.

Ularsky ekkor megint az órájára nézett és azt mondta:

— Menjünk uraim. Legfőbb ideje. Csak le ne késünk.

Az urak így megnézték az órájukat és sietve hörpintették le a borukat.

— Elkészünk, — mondta az egyik. — Siessünk, siessünk.

A kocsik készen állottak. Az urak felugrártak és türelmetlenül mondták a kocsisoknak:

— Gyorsan, gyorsan, hogy idejében kinn legyünk.

Az utolsó kocsira Beauvais-Ruel ült fel. Egy magas barna fiatal ember kísérte el a kocsig.

— Kedves Dönnig, — mondta neki a tanár, — holnapután itthon leszek. Vigyázzon, hogy minden rendben menjen.

— Igen, tanár ur.

A kocsit elvágtatott és a fiatal ember mosolyogva nézet utána. Azután felpillantott az emeletre. A sarokablakból a császár egyik óriási ápolója nézett ki. Dönnig a kezével jelezte neki, hogy a kocsik elmentek.

A lakáj visszahúzódott az ablakból és bement a társához, aki azon erőlködött, hogy egy karosszékben ülve tartsa a császárt. A császár mindenáron le akart feküdni.

— Elmentek, — mondta neki.

— Az öreg is?

— Az is.

— No akkor rajta.

Megragadták a császárt és kivitték a folyosóra. A császár le akart feküdni. Most már nemerőlködtek rajta, hogy egyenesen tartassák; félig fekvőre hurcolták végig a folyosón kipárnázott, rostélyos ablaku hálószobájáig. Az ajtónál felemelték és belodították a szobába. A császár térdre esett. Az egyik ekkor hátulról beléje rugott.

— Hát most fekédj le, — kiáltotta dühösen, — egész délelőtt ugyanis mindenáron le akartál feküdni.

A császár végigfeküdt a szőnyeges padlón.

A két lakáj kiment a folyosóra és bezárta a szoba ajtaját. A lépcsőn Dönnig jött felfelé. A császár szobája felé intett:

— Mit csinál? — kérdezte a két lakájtól.

— Fekszik bent a földön, — mondta az egyik — és rőfög.

— Remélem, nem bántottatok. Mondtam már, hogy vigyáznunk kell. Észre találják veenni.

— Dehogyan bántottuk, doktor ur, dehogyan bántottuk, — válaszolt nevetve az egyik — csak belerugtunk egy kicsit.

A doktor vállat vont és így szólt:

— Az öreg holnapután hazajön. Ezt mondják meg mindenkinek s meg ne törődjék.

(Folytatás a 6. oldalon)

Isten drága pénze

Hát eljöttem a kamattal,
Uram-Isten,
Agyonnyargalt akarattal
Siettem, hogy el ne késsek.

Itt az Élet, itt a pénzed.

Sokat kellett ráfizetni,
Uram-Isten,
Magamnak nem maradt semm:
Rámert mind a kamatokra.

Cyilkos volt a világ sodra.

Inaimnak frissességét,
Uram-Isten,
Barna hajam sűrűségét,
Erőmet a vérben, agyban:
Neked adtam, odahagytam.

Drága pénz volt, mindegy most már,
Uram-Isten,
De hogyha már megkínóztál,
Hagyd még nálam drága pénzed.

Drága kölcsön, drága Élet.

Fogatlanul, akaratlan,
Uram-Isten,
Lehessek még hatalmadban,
Uzsorával legyen még ott:

A világban, nyomorékkod.

Nagy adóval, nagy kamattal,
Uram-Isten,
Akaratlan akarattal,
Add, egy kicsit visszatérjek.

Csak hogy éljek, csak hogy éljek.

Ady Endre.

hogyan meginthet az utolsó percben lások innen-nőket kisoranni. Holnapután reggel minde rendben legyen.

— Igen, — mondta a két lakáj.
— Mihály, — szolt azután egyikükhöz a doktor, — befogsz a kis kocsiba és kihozod a kisasszonyt.
— Igenis, — mondta a lakáj.
— A Gizit is kihozhatom?
— Kihozhatod. De a bakon üljön.

— Igenis.
Egy negyedóra múlva a főkapun kihajtott a kis sárga kocsu Coverville felé és alkonyatkor az óriási kert egyik mellékkapujánál állott meg. A kisasszony leszállott róla; a doktor már várta és karonfogva távozott el a kastély balszárnya felé, ahol az orvosi lakások voltak.

A lakáj leszállította a Gizit is, behajtott a főkapun, gyorsan kifogta a lovakat és a Gizivel elvezette a hosszú, földszintes eselédház felé. Itt már nagy sürgés-forgás volt. Asszonyok surrantak ki és be és akik ismerték egymást, összenevettek, amikor találkoztak. A kastélyból és az egész környékről szigorú parancs tiltotta el az asszonynépességét, mert a császárt dühöngő tombálásra ingerelte minden szoknya látása. A szerzetesi életre szorított férfitábor — inasok, kocsisok, kertészek, szakácsok — olyankor kárpótlótk magukat, mikor a szigorú Beauvais-Ruel egy-egy napra elutazott. Covervilleben ilyenkor felkerekedtek a feleségek és a szeretők és a gyors értesítés után siető asszonytábor rebbent a kastély felé.

A nagy eselédház hangos volt. A közös öröm megszüntette a hivatali gögőt és a főszakács barátságosan beszélgetett a kertészlegényekkel is. A jókedv előbb a lakásokba húzódott vissza, azután közös vacsora volt az összes nőekkel, borok kerültek az asztalra, az éjszakába esillogva világítottak a eselédház ablakai és énekesző, kurjongatás és csiklandozott sikoltások hangzottak ki mögüle fel a kastély felé, ahol párnázott szobájába esukva, a földön feküdt a császár.

...Másnap déltájban bekopogtatott Dönning doktorhoz Mihály, az inas.

— Boesánatot kérek doktor ur, — mondta, — az alkalmatlanokdásért, de Napoleonnak valami baja van.

— Mi baja?
— Két lábra állt és üti az ajkát...

A doktor gondolkodott.
— Ahá, — mondta azután, — a tavaszt érzi. Vigyék le a kertbe és hagyják ott estig.

— Igenis.
A doktor utána kiáltott még:
— De jól, becsukjátok minden kaput és a közelébe ne jusson idegen.

A lakáj elsietett és tíz peremúlva lenn volt a kertben a császár. Két lábón járt és hadonászott a karjaival. Fakó szeme megtüzesedett egy kessit és nehéz, de lázasan gyors lélekzettel, nagy kortyokban itta a tavaszi levegőt. Mikor az ápolói eleresztették, sietve hentergőzött meg a zöld pázsiton, azután felkelt és úgy sietett előre, mintha tudná, hogy hová akar menni. A két lakáj lámulva nézte egy ideig, azután kimentek a kertből, becsukták a kaput és a eselédházban sietve közölték a társasággal:

— Napoleon meg van bolondulva. Ugy tesz, mintha esze volna.
A társaság, amely a császárt akkor nevezte el Napoleonnak, mikor az örültségében még volt

valami rendszer és amikor fiatal korzikai hadnagynak képzelte magát, jól mulatott a hiraáson.

A Gizi azonban elgondolkodott és három óra tájban, amikor a társaság ebédutáni alváásra vonult vissza, így szolt Mihályhoz, a lakájhoz:

— Vajjon mit esinál most? Ki?
— Hát az a... Napoleon.
Mihály vállat vont.
— Mit tudom én. Futkároz. Vagy talán rőfög.
— Azt is szokott?
— Azt is.
A lány ismét elgondolkodott.
— Mihály, — mondta azután, — mutasd meg nekem.
— Nem! Nem szabad.
— Mutasd meg, — könyörgött a lány. — Még sohse láttam. És most mindenki alszik.

Három perenyi könyörgés, szemrehányás, ígéretés és sirás után elindultak a kert felé. A lakáj elől ment, kinyitotta a kaput és kulesesal zárta be ismét maga mögött. A lány izgatottan sugta:

— Hol van?
— Nem tudom, — válaszolt a férfi. — Néha elbujik. Meg kell keresni.

A napfényes, illatos, virágos, tavaszi kertben elindultak a császárt keresni. A lakáj káromkodott.

— Istelenül nagy ez a kert... Minek ez egy hülyének... Biztosan megint beleásta magát valami bokorba...

Azonban nem ásta be magát. Egy utfordulónál, egy eserjesor mögött egyszerre előttük állott. Ezuttal nem ásta be magát. Két lábón állott, a fejét magasra emel-

te, horkolva szitta be a tavaszi levegőt és hadonászott a karjaival. Riadtan állottak meg vele szemben, a császár felemelte a karjait, egy esajtánó ordítás harsant fel a száján és véres szemmel és habos ajakkal rohant a lány felé.

A lány arca fehér lett a rémülettől, sikoltott egyet és futni kezdett. A császár utána rohant. A harmadik volt a lakáj. A lány nem talált utat kifelé, virággyak és bokrok között kanyargott jabra-balra, a szoknyáját felemelte, hogy jobban tudjon futni és eszeveszetten sikoltozott, mikor érezte, hogy nem bírja tovább a futást és üldözöje mögötte van.

A császár utólérte a lányt. A lány térdre bukott. Ekkor ért oda a lakáj. Lerántotta a lányról a császárt és belérgott egyet. De a császár most nem engedelmeskedett és nem türt. A lány felé rohant és amikor utjába állott a lakáj, a lakáj támadta meg. Birkózni kezdtek. A lány reszkette térdelt a földön.

A lakáj dühöngött:
— Ó, harapsz, te disznó...

Gánesot vetett neki. A császár erős volt és őrgöngött, de a lakáj egy óriás volt. Még vonszolták, húzták, ütötték egymást egy ideig, térdre estek, hempergöztek a földön, de aztán hátán fekvé mozdulatlanul lihegett a császár; a lakáj a mellén ült és a torkát fogta.

A zsebébe nyult és kulesot vett ki. Odadobta a lánynak.
— Menj ki, — mondta, — a kertből és a kapunál várj reám. — Ha odaérsz, kiálts egyet.

A leány futva indult a kapu felé. A lakáj ekkor lenézett a császárra és felemelte az egyik kezét.

— Fojtogatni? — kérdezte. És a keze lecsapott a császár fejére.

— Harapni? — kérdezte. És a keze újra lecsapott a császár fejére.

— Asszony kell neked? — kérdezte. És a keze újra lecsapott a császár fejére.

A kapu felől a lány kiáltása hallatszott. A lakáj ekkor felkelt. A császár mozdulatlanul feküdt. A lakáj ránézett. A császár felnyitotta a szemét.

— Te!... — mondta neki a lakáj.

De a torkán akadt a szó. A császár szeme tiszta volt. Világos és értelmes pillantásu. Szomorú. Olyan, amilyenek még sohse látta. Megborzongott és elsietett a kapu felé.

A császár egyedül maradt és felfelé nézett. Később felkelt és lassan vándorogott előre. A fejéhez nyult és érezte az ütések nyomait. Az egyik virággyon egy zsákot talált, amelyben magok voltak. A magokat kiszorta és a zsákot nagy figyelemmel összecsavargatta.

...Estefelé, a sötétedés idején keresték a kertben. És Mihály, az inas reszkette rontott be a doktorhoz.

— Doktor ur!... kiáltotta sápadtan.

— Mi baj? Megint baj van vele?

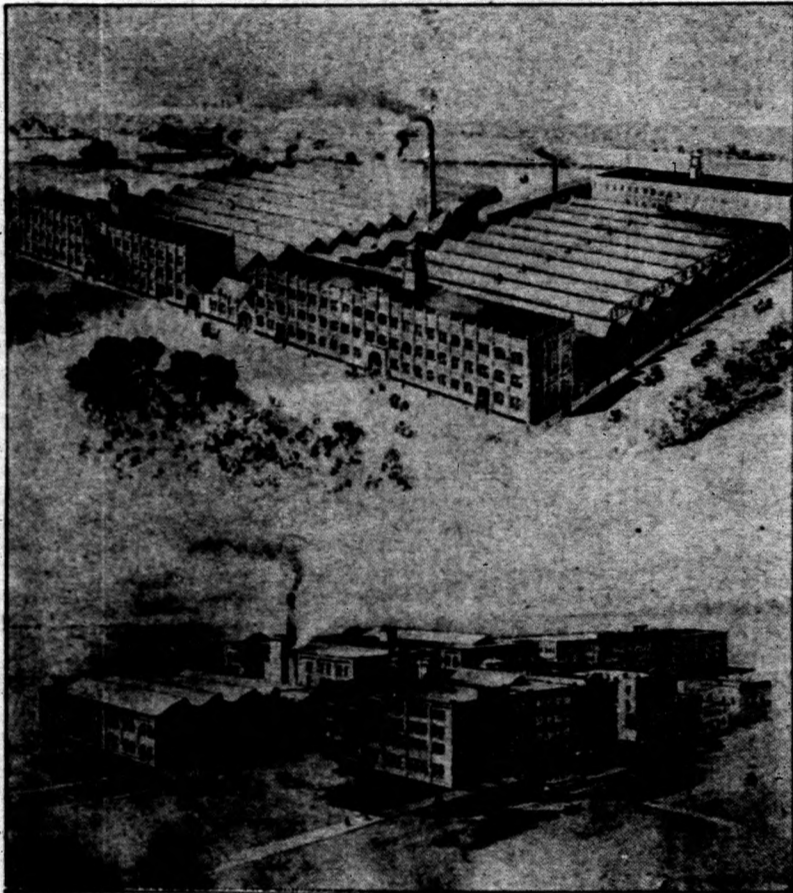
A lakáj dadogott:

— A... a... felséges ur... öngyilkosságot követett el...

SEMELY ÉS ICE.

Tanító (a személyt és igét magyarázva): Ebben a mondatban: "A tanító veri a gyermekeket!" mi a tanító?

Rés Misi: Kapcetyár aki vereszik.

A The Baker R. & L. Company clevelandi gyárai.

Egy clevelandi gyárvállalat, amely a modern hintót, az electric automobil készíti.

Az automobil feltalálása nem csupán a lónak, de lovas hintóknak pusztulását is jelentette. Amint a közönséges kocsikat felváltja a teherautó, a diszkocsik és hintók helyébe lassanként az egész világon az Electric, a villamos automobil lép.

Ma már olyan pompás Electric kocsik készülnek, hogy méltán váltják fel az uralkodók aranyozott diszkocsijait, a gazdagok négylovas és egyéb hintóit.

A világ legrégibb Electricjei, mint sok más modern közszükségleti cikk, Clevelandban készülnek. A Baker Rauch & Lang Company clevelandi gyára világszerte híres villamos automobiljairól. Ez a cég hatvan év alatt fejlődött arra, ami jelenleg ezalatt az idő alatt kocsijait, amelyeket gyártott, bámulatos evolúción estek át.

Hatvanhét évvel ezelőtt a W. 25th Streeten, az akkori Pearl Streeten egy kis utszéli kovácsműhelye volt Jacob Rauchnak, a Baker Rauch & Lang Company mai gyártelepével szemben. Rauch árult löszerszámot, kocsikerekeket s javított buggykat és gazdasági szerszámokat. A fia, Charles, aki akkor nyolc éves volt, segített neki a kalapácsolással.

Nemsokára belépett a cégbe társnak Charles E. J. Lang. 1881-ben a cég neve már Rauch & Lang volt. A cég által gyártott hintókért az előkelő clevelandiak \$275-t is fizettek, mert divatosak voltak, akárcsak ma az Electricek. A hintókon kívül gazdasági kocsikat, sarki jegesmedve képpel díszített jegeskoscsikat, füzeltő-kocsikat is építettek.

A cég tagjai még ma is többnyire ugyanazok, akik megalapították a céget. A munkások közt is van hat olyan ember, akik már negyvenöt év óta dolgoznak a gyárban.

A Rauch & Lang Co. volt az első Clevelandban azok közt, akik villamos hintókat, Electriceket kezdtek gyártani. Az utolsó lovas hintáját, amikor az autók váltották fel a hintók helyét, \$25-ért adta el a cég.

Néhány évvel ezelőtt a Baker Motor Vehicle Co. is megalakult villamos autók gyártására. Mind a két cég kitűnő Electric kocsikat gyártott s belátva, hogy nem versenyezhetnek, öt évvel ezelőtt egyesültek. Fred R. White, aki a Baker Co. elnöke volt, lett az egyesült cég elnöke.

A Baker R. & L. Company of Cleveland telepein vagy 1000 ember dolgozik jelenleg. Nagyreszük magyar asztalos és más famunkás, valamint vas munkás és festő. Ezeknek a magyar munkásoknak nagy részük van abban, hogy ma a cég autójai világszerte keresettek.

A
lét-fu
széget
ról s a
telen a
kor, m
Gusztik
tek —
tovább
revezun
srgódi
dattal,
De
kórház
gondolat
érezük
—
és a ket
hordágy
kor az
rendeli
zen szor
tó szellő
tot sodó
mintha f
ba, halo
melyet z
hidegver
asztala
—
Es
meghalt
kőhögős
ágya kő
haját:
— A
— Ez
kor az or
gyalkáka
ott, ahol
zaton az
rányfelh
meghalt
vaseszer
mintha b
halál inte
Mos
Dél
szöke, R
társággal
beri teste
ká beszél
cióról s
löt meg
foku láz
házi szalt
Gond
enyhe éjs
oly esod
lámpásai
nyi mély
gyogó es
— So
fehér kez
meg, nem
lonben is
butor da
volt létjog
és a főző
söt inkább
ni tudni
Magdolna
dok bánn
csapó ma
feljegyzé
mely meg
zöld zsalu
zeti Muz
Kérem, té
szem meg
A kö
világított
A gáz sár
dátalosan
Soror
homlokoni
— Sz
— Sz
az ön ter
Soror
ne szenved

Hamvadó tüzek

Irtó: Krudy Gyula

AZ ember a kórházban heverve a kemény szalmazsákon, sok mindent megtanul. Megtanul többet, mintha nap-nap után ló-fut az utcán s ha megáll egy percre beszélgetni az ismerőseivel az időről, az asszonyról s a gyermekek egészségi állapota felől, hirtelen abba hagyja a beszédet, talán éppen akkor, midőn azt kérdezik tőle, hogy a kis Gusztika fogzási cselekedetei hogyan sikerültek — s ijedten szól:

— Bocsanat, dolgom van és fut tovább, tovább, tovább a rögös pályán, amit életnek revezünk, amelynek vége, egy hat lábnyi mély sírgödör, habár senki sem születik azzal a tudattal, hogy a születés célja a halál...

De ezek szomorú dolgok. És fekvő a kórház szalmazsákján nem szabad szomorú gondolatokkal foglalatkoskodni. Naponként érezzük a halál kaszájának suhintását ugysis.

— Már megint meghalt valaki, szólunk és a két hordár továbbáll a fekete lefentyűs hordágygal a bönház felé. És hiába ilyenkor az orvosi recept M. D.-je, amely elüzni rendeli a bus gondolatokat, — fájón és nehezen szorul össze a szívünk és a szellő, a sóhajító szellő mely máskor zsongító, édes ákácillatot sodor a homokos sétányok felett, most mintha fullasztó dögszagot esapna az arcunkba, halottszagot, annak a hullának a szagát, melyet immár ráfektettek a kórház közönyös, hidegvérű inasai a cinkkel lehuzzott bönasztalra.

És a halál arat mindennap; tegnapelőtt meghalt a 83-as számú beteg, egy szegény köhögős néptanító. Spanyolfalat tettek az ágya köré, de hallottam a mester utolsó sóhaját:

— Abécé...

Ez este történt — és másnap reggel, mikor az öreg falusi mester talán már bujai anygalkákat oktatót a betüvetés mesterségére, ott, ahol ezen a mélységesen kék mennyboltzaton azok a nagyon fehér, nagyon szép bárányfelhők usznak, — akkor kora reggelre meghalt a 84. Egy bikanyaku, szénfekete vasztergályos, olyan volt a meztelen ember, mintha bronzból formálták volna, — de a halál intett: Jöjj! — és ő ment.

Most a 85. következik. A 85. én vagyok. Délutánra kivert a forró láz. S bár a szöke, Rembrand fejű orvos, aki a csodás bátorsággal nyesi délelőttünkint az eleven emberi testet a klinika egyik osztályán, igen soká beszélt ülve az ágyam mellett a szuggeszcióról s a férfias hidegvérrel, mely a haldoklót meg szokta menteni, estére negyvenegy fokú lázban hemperegtem a kemény kórházi szalmazsákon.

Gondolom, igen közel voltam ezen a júliusi enyhe éjszakán, mikor a sötétkék ég méhében oly csodálatos ragyogással égtek a menny lámpásai, a csillagok, ahol a bizonyos hatlábnyi mély gödörhöz és azokhoz a nagyon ragyogó csillagokhoz.

II.

— Soros Magdolna kérem, tegye le kis fehér kezéből azt a csunya jószágot. Higye meg, nem áll jól a kezében a légyesapó. Különben is, a légyesapó ma már divatját mult butor darab. Nagyanánk idejében még volt létjogosultsága, — akkoriban a légyesapó és a főzőkanál képezte a hölgyek fegyvereit, sőt inkább az előbbi, mert a főzőkanállal banni tudni: mesterség, — de higye el, Soros Magdolna, hogy a légyesapóval még én is tudok banni. Mondom önnek, soros, a légyesapó ma már nem divatos jószág. Történeti feljegyzések szerint az utolsó légyesapót, — mely még a krinolin-időből maradt fenn egy zöld zsalugáteros falusi paplakban, — a Nemzeti Múzeum ereklye osztályában őrzik... Kérem, tegye a homlokomra a kezét. Azt hiszem megöl, ez a láz, soros Magdolna...

A közeledő hajnal kékesen, sejtelmesen világított be a kórházi szoba magas ablakán. A gáz sárgás fénye összeolvadt a hajnal csodálatosan misztikus világával.

Soros Magdolna megtörölte verejtékező homlokom s halkán kérdezte:

— Szenved ön még?

— Szenvedek, soros Magdolna, szenvedek az ön tengermély szemeitől...

Soros Magdolna lehunyta a szemeit, hogy ne szenvedjen a 85-ös beteg.

III.

— Soros Magdolna, hisz ön az Istenekben?... Engedjen meg, hogy ilyet kérdek. Természetes, hogy ön nem hisz az Istenben, mert önnek csak egy Istene van. Én már abban az egyben sem hiszek, soros Magdolna. Kérem, ne hagyjon el, mert ha ön magamra hágy, meggyilkol ez a romboló láz. Ugy-e, inkább imádkoznom kellene most, mint megtagadni az Istent. De én azt hiszem, hogy nekem már egészen mindegy — és mert mindegy, az az örök Adám, — mert mindnyájunkban van egy csepp vér az istentagadó, kivetett Adámból, — oly gonosz, hogy inkább tagadja

az Istent, mint hiszi, akkor, mikor már ugyls — mindegy. Mert istentagadni valami nagy gyönyörűség...

— Soros Magdolna, én az istenekben hittem. Nem az egy, az örök keresztény istenben, hanem azokban a jó fiúkban, akik pajtásai voltak a földi hálandóknak, akikkel benünket valamikor igen régen a mythologia ismertetett meg. Hittem az örök vidám Páuban, a karcu Vénuszban, Pripaeusban, a vörösbőben, aki az utmenti esárdákban ütötte fel szellős tanyáját... Sőt, soros Magdolna, hittem a Muzsában, a lenge öltönyű, de szerföltöt dekolletált Muzsában is, soros.

— Aztán egyszer, mikor már levertem magamról az iskola porát s — amint az írók mondják — férfiasodó lelkem elveszté a gyermekes zománcot, kiábrándultam ezekből a derék istenekből. Nem álmodtam többé a karcu Vénuszról, mert az élet felnyitotta a szememet. A modern Vénuszok? — illetlenség róluk beszélni. Sőt a Muzsa sem tanyáz többé csobogó források mentén árnyékos berkekben, hanem — ó, soros, ez szomorú — éjjeli zenés kávéházakban, használva szerföltöt kétértelmű parfümököt... Pripaeusból egy vándor, üst-foltozó cigány lett, — a modern Pánok pedig a külső Dunapart gyanus lebujaiban és a rendőrségi börtön szalmazsákjain találhatók... Soros, meghalok egy ital vizért!

A soros felém nyújtott egy pohár vizet.

— Önnek árt a beszélgetés. Hagyja abba, fájdalmat szerez nekem is, ha istentagadó szavakat kell hallanom...

— Igaza van, soros. Csak még valamit aztán nagyon csendes leszek.

IV.

Mondok egy mesét, soros Magdolna. Lehet, hogy csak álom az egész, lázas éjszakák-ak álma, egy fiúról, meg egy leányról, meg a holdról... Hallgassa meg, soros Magdolna, a mesét a holdról.

Soros Magdolna, ön nem szeretett soha, ugy-e? Élt egyszer egy fiú és egy lány. A fiút Archibaldnak hívták és hadnagy volt egy huszárezredben. A leánynak Mártha volt a neve. Ép olyan szemei voltak, mint önnek, soros Magdolna. Olyan ragyogóak és tüzesek és oly szép volt, mint egy angyal. No, ne piruljon el, soros Magdolna. Nem bókot mondok. Legfőkébb az angyaloknak hiszelgek, midőn hozzájuk hasonlítom ünt. Vagy nem azért pirult el, soros Magdolna?

A fiú és a lány szerették egymást. Ugy volt, hogy örökre egymásé lesznek. De közebe jött valami. Ne piruljon, soros, ez a történet nem sikamlós. Avagy talán nem is azért pirult el, soros Magdolna?

Bejött egy kapitány, nem is lóháton, Nürnbergből, hanem csak gyalogosan, egy fess szöke kapitány, akinek igen esinos bajusza volt és rendkívül szépen tudott hazudni a nőnek. A kis hadnagy pedig ehez nem értett.

És Mártha, — higye el, soros, a leányok mind ilyenek — szivesebben hallgatta a szöke elegáns kapitányt, mint az álmodozó Archibaldot.

Közbe jött egy édes majális, Mártha sokat táncolt, a végül, egy éjjeli után, mikor kipirultan felhevülve kapaszkodott a kapitány karjába, egészen elfelejtette a kis hadnagyot. Egy séta az erdei tisztás körül, egy kevés fülemile csattogás — és a kapitány egy utfordulónál szerelmet vallott. És Mártha, a kipirult, felhevült Mártha szerelemittasan bukott az elegáns kapitány karjai közé. A hold benovetett a fák őszahajló lombjain át, a kis hadnagy pedig tizenöt lépésnyire a jele-től halálos fájdalommal roskadt egy zöld kerti padra...

De elmúlt a fülemile csattogás, elmúlt a szerelem, amely csak pillanatokig tartott s Mártha azt vette észre, hogy még mindig, hogy örökké Archibaldot szereti... De Archibald akkor már egy kis eszhorzági garnizóban képezte a jövődö hadseregét.

S hogy Mártából mi lett?

Miért pirul, soros Magdolna?

Mikor kora reggel feljöttek a sorosok felváltani az éjjeli szolgálatot teljesítő testvéreket, soros Magdolnát ott találják a kőkockás folyosó vaskeresztje előtt a földre borulva és igen-igen megtörve. Valami felszalította a szívében a hegedő sebet...

Reménysugár szállott...

Reménysugár szállott
Lelkem bus egere.
Pillanatra omlott
A bánatnak éje.
Tünetezett végre.

Látom már, hogy közelg.
Hajnala a napnak,
Melyben szenvedésim
Majd magamra hagynak,
Nyugodalmat adnak.

Megkönnyebbült lelkem
E remény fejjében.
Feledni kezdem már,
Hosszu szenvedésem,
Feledtem egészen.

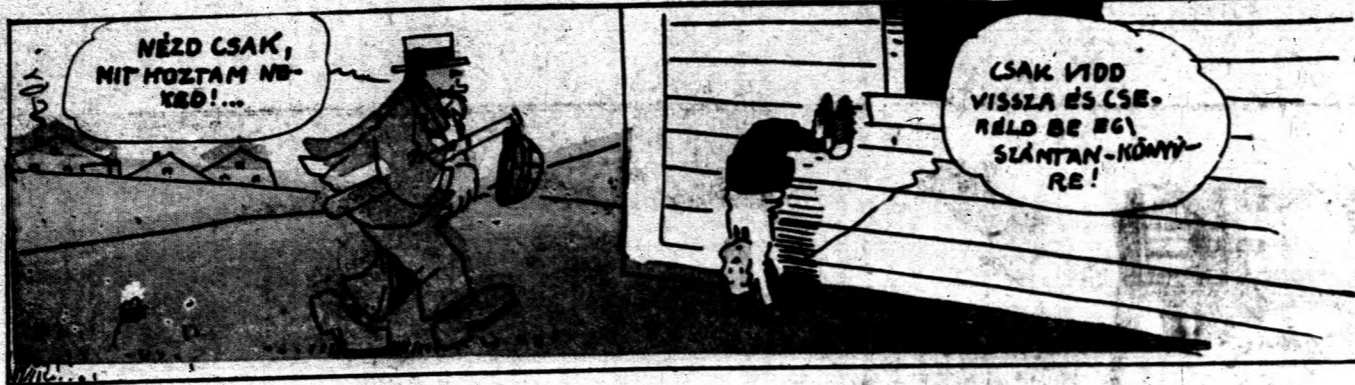
Feledem, hogy apám,
Egyetlen nővérem,
Ott nyugosznak mélyen,
Hideg sír fölében,
Porra válna régen.

Oh mily boldog valék!
Nem volnam már árva,
Mint a fogoly madár,
Kalitkába zárva,
Szabadságát várva.

Szerető jó hivesem
Borult a hoblenre.
Vidám szöke gyermek
Kussolt az ölembé,
Kiáltott fülembe.

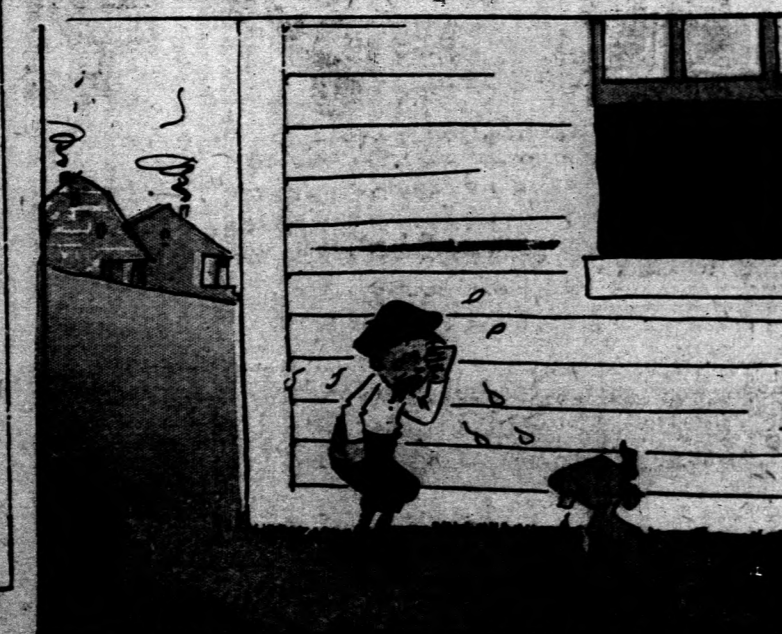
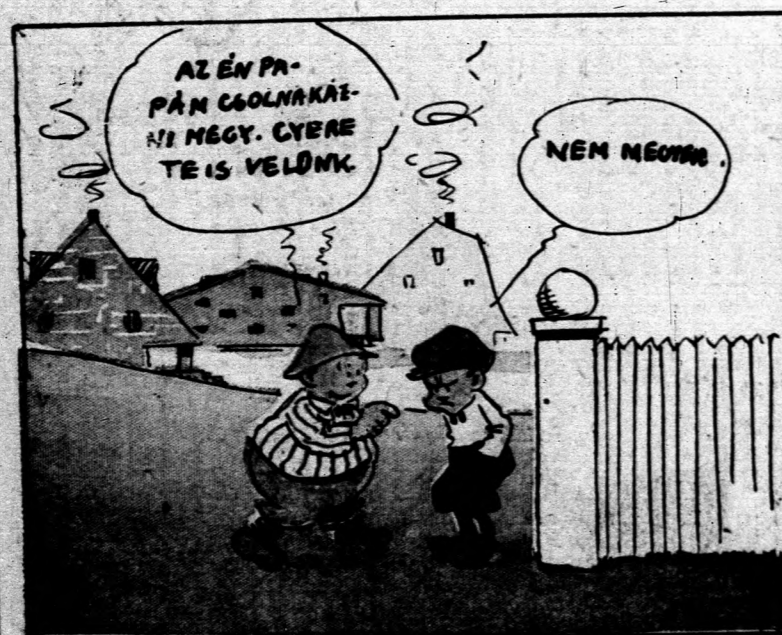
...Gyermek szállt a csillag,
Előtt a sugár,
De magamra lelkem
Borult ajkamból,
Az enyhülést várva.

HEVESSI JENŐ

Csintalan Peti Kalandjai

-Rajzolta Gene Byrnes.

Két fogadás

Irta: Horváth Sándor

CSINOS, dekeg fiatalember volt. Mindenki úgy ismerte, mint merész, vállalkozó szellemű, pénzsovár embert... A kiállítás berletjét úgy nyerte fogadáson. Rendkívül szerencsés fráter vala, a ki még eddig egy merész fogadását sem vesztette el. Még eddig nem fizetett, de fizettek ő neki, kik vele egyben másban fogadásra léptek.

Nagyon ráillett az a közmondás: "Bolondra száll a füst", mert közhírre legyén téve, ő urasága Botond Xavi, csak azért fogadozott annyit, hogy lett legyen neki több apró pénze, minek árán több borsnak esufolt lőrt gurgulázthasson le trombitaszáju toroknyúlásán... Lump volt no, röviden magyarázva...

Gavallér is volt, ezt meg kell hagyni, éppen azért társaságokban igen szerették Xavi urat. Különösen két asztaltársaságot látogatott, ott érezte magát legjobban... Estendenként, amire olyan igen-igen büszke volt, hollóbajuszát s sűrű, szépen gondozott körszakállát megdölegetve, rendszeren meglátogatta mindkét kompániát s előbb mindig a távolabb eső "Bajuszpedrő"-t, s onnan tulajdonított visszafelé a "Bajuszkefe"-be, honnan is aztán elkövetkezett egy reggel felé a — párnai közre, kipihenendő az éjszaka, fogadási-dühöközta fáradsalmait.

Ezeket szükségesnek tartottam elmondani Botond Xaviról, hogy az alább következő rémes törtéret könnyebben érthetővé tegyem. Tehát ez volt Xavi ur egyéni fotografiája.

Együtt van a kompánia, erősen kocingotnak, ugyancsak járja a pohár, kurjongatva mulatnak a Bajuszpedrőben.

Természetes dolog, hogy Xavi is köztük van. Az olyan elmaradhatatlan, mint a kauciófüle. Ez sem sokat ér különben, de a kompánia sokszor kevesebbet Xavi nélkül.

Cirkusz Gázi, akitől fogadásban nyerte Xavi a kiállítás berletjét, mióta felült neki, mindig a visszafizetés módján törreng, egyre csak azon forgatja koponyája ürtartalmát s úgy látzik süttött ki valamit, mert egyre kötődik Xavival.

— No Xavi! — hát én fogadok veled, hogy téged holnap már nem érztenek be a kiállításra!
— Mit? Engem? A berletjeggyemmel?

— Azzal hát!
— Bolond vagy te pajtás! Hisz akkor pereputtyostól kiszórom az igazgatóságot!

— Na, na!
— Hát fogadjunk, hogy beeresztenek! — kiáltá dübösen Xavi. — fogadjunk!

— Áll! Mibe?
— Száz ropogós, csengő flóres!
— Azért nem megyek bele, mondá Gázi.

— Kétszáz! Tartod?

— Háromszáz! Így tartom!

— Gilt! — és egymás tenyerébe csaptak két tanu jelenlétében. Ezzel Gázi szereplésének a "Bajuszpedrő"-ben vége szakadt, alkalmas pillanatban elinált s egyenesen a "Bajuszkefe"-be nyitott.

Félrehívta Scittyta Kundot a elmosólva neki a dolgot, valamit magyarázott neki, mint az egetverő habotával fogadott. Megegyentek s aztán Cirkusz Gázi nyugodtan, hazament...

Még talán kapujáig sem ért, mikor Xavi az előbbi társaságot

elhagyva, a "Bajuszkefe"-be lebegett a már várakozó kompánia véghetetlen örömére.

Hangos lesz a terem, megjött az igazi, a valódi jókedv, meghozta a gavallér Xavi, ki bevezetésül melegiben lekortyantott egy üveg somlyóit. A kompániának ez fel sem tűnt, hozzá volt már e látományhoz szokva. Hísz csak a rendes, mindennapi! Aztán még csak ha így menne! De mikor ez esupán csak beköszöntötte az érkezőnek!

Foly a póta, foly a dal! — A kormos ug megnyiszálja nyiretytyűjét, mintha bizony Xavival arra fogadott volna, hogy még ma lelket huz belőle, még azt is elevent!

Már jó tízes volt minden pohársimogató, mikor Scittyta Kund ugyancsak birizgálja Botond Xavit, szinte már vörös bele a célpont, annyira tüzzel, annyira rakja — szóval.

— Nem mersz belemenni ugy-e?
— Bolond vagy! Honnan adnál te azért egy százast!

— Ne törődj vele, akárhounan, ha áll a fogadás s most itt nyomban eleget teszel, azonnal lefizetem!

— Ne bolondulj Kundi, a ki jó dolgod van, mert megbánja az a nagy bika.

— Eb bánja, kutya bánja!

— Hü fene, de mokány vagy pajtás! Tán a chicagói nagybátyád...

— Oh nem pajti, az él, próba-

csendőr Gráuban!
— Már látom, hogy bolond vagy!

— Ne törődj vele, csak válaszolj: áll a fogadás, vagy nem?
— Száz forint! Gilt! Borbélyt ide!

Elhozatták, vagy csak hívták a legközelebbi lakó szepítő mestert s Xavi ott a társaság előtt tövig leborotválatta ug szakállát, mint bajuszát. Megpizskálta a száz pengő, hát odaadta büszkeségét, azt a feltéve őrzött, becézgetett szörmezetet.

Megnyerte a fogadást, kihuzta Scittyta Kundi zsebéből a csengőbongó száz pengőcskét, de az a még egy órával előbb is csinos ábrázata olyan lett, mint a duplált gyalult deszka vagy mint mosófaképu csoroszlya. Iszonyu változás állott be Xavin, mert mikor a házmaster kaput nyitott neki, hát megkérdette kit keres?

A mikor pedig bemutatatta magát, ug mellbe vágta, hogy az utca közepén szedte össze remegő művoltját. Bizvást azt gondolta, hogy betörő. Hogy is mondhatott olyan butát, hogy ő a Botond Xavi nagyságos ur, a gézengúz még ilyen mer mondani! Ki ismeri Xavi nagyságos urat, ha ő nem, a ki minden nap kaput nyitogat neki... A svindler még ráakarta szedni, de megjárta hehehe! Majd elmondja ő Xavi nagyságos urnak, ha hazajön, hogy mi történt az éjjel!...

És Botond Xavi azon éjjel nem alhatott otthon, elismerte a már sok hatását, huszását zsebreívágó jól megtermett házmasterre. Hiányzott a származata. A kaputnyitogató, mint csinos, hetyke bajuszu, fényes, hollószakállu urat ismerte Xavit, még este is ug ment el, hát merete volna hinni, hogy ő volt az az éjjeli, megöklözött vendégféle.

Lám, lám, ez az első meglepetés.

(Folytatás a 14. oldalon.)

Szüreten

Irta: Dillmont Gyula

A HOGY az őszi szellőtől zörgező szőlőlevelek között gullogni látom az öreg

Pénzt: okvetetlenül vissza kell gondolnom azokra a régi vigalmos szüretekre, amelyeket hatodmagával szokott ellátai muzikaszóval... Most foltozott hegedűjét többször megpendíti az akadémikusodó venyi ge-ág bujdosása közben, mint ási-tozó öreg gazdája.

Most a nótája sem kell senki-nek. Azt mondják: nem tud hegedülni... Pedig tudott valamikor régen... Ő hegedülte ki közölünk Tinka néni s vele a családunk vidámságát...

Szegény Tinka néni! Ő szokott vezetgetni engemet egy időben keresztül-kasul a szüretelőktől be-népesült szőlőutakon.

Emlékszem, hogy egy szüreti ebéd elköltése után addig unszoltam őtet, míg megigerte, hogy el-sétálunk a szőlő végén árnyaskodó cserjésbe, mert engemet folyvást kapacitált az a sejtjelem, hogy ottan kiesi nyul lakik.

A cserjés bokrok között bujkodva, egyszer megragadott Tinka néni és vonszolt félre a szük ö-vényről, mintha valami elől menekülni szeretne.

— Valami idegen — mondá. Huzódjunk el.

De már késő volt, mert az idegen férfi pár lépésre már előttünk állott. Tinka néni előtt erősen haj longott, bocsánatfelét emlegetett és bemutatatta magát. Tinka néni pedig szoroson fogta a kezemet, mialatt társalgást kezdett a férfival, kit ő "tiszteletes urnak" szőlitott, ez pedig "nagyságosnak" Tinka néni. En roppant desperált lettem, azt sejtven, hogy a bácsi miatt még elmarad a vadászat. Nemeskára ki is tört belőlem a bosszúság:

— Hát már nem akarunk kiesi nyulat keresni, Tinka néni!

Erre a bácsi nyugtatott meg:

— De igen, kiesikém! Itt van ez a szép, fényes pisztoly — mert a vadászathoz puska is kell ám — fogja meg bátran. Ott az árokban biztosan lesz kis nyul: menjen; kerresse meg és lölje le.

Üres pisztolyát a markomba nyomta.

Ugrándozva téptem ki egyik kezemet a Tinka néni kezéből és örvendezve szalagáltam a széles árokfenéken egyik bokortól a má-sikhoz, sokáig, sokáig. Azzal a szép, "igazi" fegyverrel egész vadász-szeninek képzeltem magam.

S mikor már belefáradtam, szomorú képpel kerestem meg Tin-ka néniét, panaszolva, hogy nin-csen kiesi nyul, hiába vadász az ember!

Ök beszélgettek, láttam a szájuk mozgásáról, meg arról, hogy közel vannak hajolva egy-máshoz; de oly halkan, hogy egy szavukat sem hallhattam. Talán újabb vadászatot terveztek?...

Mikor visszafelé indultunk, Tin-ka néni azt mondta:

— Mikor jö nátnak, Jenő?

— Minél előbb, kedves Tinka!

El is jött bir' az, még másnap nekem hozott kiesi puskát és kiesi kardot. En azonnal hadgyakorlat-ók rendezéséhez fogtam a kertben és nem törődtem azzal, hogy mit akar nálunk ez a bácsi?

Aztán egyszer újlag eljött, még pedig olyankor, mikor sok idegen vendég volt összegyűlve nálunk;

a mostani vén Pényi is ott ült egész csapatával a verandán.

Akkor föltűnt nekem a Tinka néni öltözte: soha nem volt ilyen szép az én ménikém. Talpig rózsaszin selyembe és templomba való koszoru a fején...

Néztem, néztem egész délután, hogy miként mulat, táncol a sok cifrán öltözött vendég s még este is néztem egészen addig, míg a diványon szemeimre tündérfátyolt borított az álom...

Másnap későre ébredtem föl, de azonnal eszembe jutott, hogy milyen szép lett Tinka néni.

Szobáról-szobára futkostam, de Tinka néni nem találtam sehol... Kerestem a papát, mamát: azokat sem kaptam meg. Sirva fakadtam és a szobalányt kezdtem vallatni:
— Mariska, hová lett Tinka néni?

— Tinka néni? Hjah, azt az éjjel ellopta az a csuf bácsi, aki a kiesi urfinak puskát és kardot hozott!

— Ellopta?! — kiáltottam nagyot ugorva. Hát papák hol voltak?

— Azok is elaludtak, mint maga s mire felébredtek: már nem volt a kisasszony... Utána futottak a kocsival, de ki tudja, utol-érik-e? — No, ne sirjon!

...Jöjj csak közelebb, te öreg, bus arcu Pényi, vedd ki hónod alul azt az időbántotta hegedüt, mellyel valamikor ki tudtad muzsikálni közölünk Tinka néni s vele a családunk vidámságát!...

A holdfény befolyása a virágok színére.

A Revue des Sciencesben egy francia kutató vizsgálatai alapján beszámol a holdnak a virágokra való hatásáról. Egy teazósa-bokrot vett elő, amelyen a rózsabimbók ép a kinyílás előtt állottak és három csoportba osztotta őket. Az egyik csoportot a szabad mezőn hagyta, a második oly helyre vitte, a hol éjjel-nappal sötétség van, a harmadikat a holdsugár fényének tette ki. Egy hónap múlva a második csoport virágai, amelyek a világosság elől elzártak, egészen színtelenek és fonyadtak lettek. Éppen csak néhány szürkés szénasárga színű csikokat lehetett rajtuk észrevenni. A harmadik csoport színei pedig, amelyek csak a holdvilág fényének voltak kitéve, gyönyörű élénk színezetet nyertek, sokkal szebbet, mint az első csoport virágai, amelyek a mezőn éjjel-nappal ug a nap, mint a hold fényének egyaránt ki voltak téve.

A REPULÓGÉP ÉS A MADARAK.

A kerékpáros leginkább tyukokat és csirkéket, az automobil már kutyákat sőt embereket, néha pedig egész — libányját gázol halálra. Most már az a kérdés merül föl: vajon a repülőgép mily állatokban tesz majd károkat? Hát a madarakban! Izzó rád a felelet. A Globe szerint, mikor Wilbur Wright Avours mellett végezte kísérleteit, legalább egy tucat különféle madarat ölt meg repülés közben. A mikor Blériot Cherily-ből kiindulva, hosszabb utat tett meg a mezők fölött, két madár lett a gép áldozata. De ki tudja, mekkora lehet még az elhalt madarak száma, amelyeket nem találnak meg. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezek a madarak nem a repülőgépekkel való összekötésük következtében pusztulnak el; ezek ugyanis a csavarszárny által támasztott forgatagba kerülnek, a mely forgatag oly erős, hogy a madarat földhöz sújta.

MAGA GYÁVA RAJZ. — Irta: Messarhim.

CSAK néhány esendesen uszkáló báránnyal zavarta meg az azur-kék égből egy formáságát. Csendes szellő suhan végig a fák lombjai között, pajzánul lengetve meg a zöld levélságot, egy-egy gyöngy ágat, kicsi levélkét félre hajtva, hol a kíváncsi napsugár utat törve magának, leragyog a zöld mennyezet alatt hűsölőkre. Ott lenn azután megállapodik egy-egy forró areon, pihegő, lázasan dobogó keblen.

Unalmasan csiripel egy veréb a bokor szélén, de egyszerre csak elhallgat, figyel, gyanakvóan fordítja fejét hol jobbra, hol balra; majd hangos csiripelés közt rebben fel s száll tovább.

Halk susogás hallatszik s a fordulónál egy leány s egy ifju jó esendesen egymás mellett haladva.

Bóhó kis madár, esztől szálltál fel ijedten? Pedig gyakran sétálnak erre így egyedül esendesen.

— Szóljon már valamit, — törte meg a csendet a leány.

— Mit? kérde a férfi, szerelemittasan tekintve a mosolygó szempárba.

— Akármit, csak ne legyen ilyen hallgatag, ilyen unalmas. Például udvaroljon nekem, — szólott s azután abba az édes, ézbontó kacajba tört ki, mely ugy hangzott, mintha ezer kis esengő szólat volna meg.

A férfi kissé zavartan nézett fel a leányra, mentegető szavakat keresett, majd pírulva mondani akart valamit, de csak annyit tudott mondani:

— De... s azután zavartan süttötte le szemeit, sétapálcijával kopogtatva az uton heverő kavicsdarabkákat.

Nem jutott egy okos gondolat sem agyába. Pedig szeretett volna valamit monani, melylyel égis magasztalhatná az imádott lényt, de hiába, nem találta meg hozzá a szavakat.

Végre is zavarából Margit segített ki.

— Oh, maga kis... kis... kis... no nem mondom, hogy micsoda; mondá nevetve. Hát igazán nem tud udvarolni? No hát megtanítom. Helyes?

— Helyes hebegte utána Andor.

— De várjon csak, ülünk elébb oda a padra... így ni. És most kezdetét fogja venni az előadás.

MIERT NEM JÁRT.

Tanító: Hát te őrzse hol jártál? Miért nem jöttél iskolába?

— Hát szögátam egy darabig, mikor mög hazajöttem, azt mondta Panna, ne is menjek, hiába megyek, mert mivelhogy a tanító kívül van krampelit kapálni.

KEDELYES.

Falusi tanító: Hej Jóska, mi jut az eszedbe, az előadás nyolckor kezdődik és te kilenc után állitsz be az iskolába?

Jóska (6 éves): Ugy-e, most tanulmunka van?

EZ IS BIZONYÍTÉK.

Tanító: Mondjál tehát egy bizonyítékot arra, hogy a föld gömbölyű.

Ottó: A körutazási jegyek.

Meg fogom önt tanítani az udvarlás művészetére, jól figyeljen, hogy azután máskor ilyen zavarba ne jöjjön, mondotta Margit fel kacagva, kis kaesóit jókedvűen összecsapva.

Azután egészen közel húzódott Andorhoz, előre hajolva szeme közé nézett s így kezdte meg bohókás előadását.

— Nagysám, szeretem, imádom, hallgasson meg; kérem, könyörgöm, szóljon egy vigasztaló szót, ne hagyjon így szüvedni. Meghalok egy igézó mosolyáért, romba döntöm a világot egy édes szaváért... Ugyebár, milyen nagy-szerű! — kiáltott fel nevetve, taposva örömeiben. Tetszik? folytassam?

— Igen, felelte Andor halkán, álmodozóan. Egészen el volt bűvölve attól az édes, esengő hangtól, pajzán, ragyogó kedvtől, melylyel Margit őt mulattatta.

Az idegességről

Ama sajtáságosan bonyodalmas szerkezetű életműszerben, amelyet agyvelőnek nevezünk, egész kis világ nyúszog folyton, mint köpében a méh, nem pihenve meg sohasem teljesen. Mindazt, amit életnek nevezünk, ama kis helyre, a koponyaüregbe szorított életműszer tételezi fel. Ez kormányozza az egész testet, gondoskodik, hogy az egyén mint olyan érvényesüljön a nagy természet egyes alkotórészei, tényezői között; a nagy eszmék, a világrendítő mozgalmak ezen a kicsi helyen csiráznak; a lélek hullámzásai, a szenvedélyek, indulatok itt zajlanak le; a törekvések, vágyak innen indulnak ki; itt születik meg a szeretet, a barátság, szerelem eszméje; innen veti világgá az értelem ítéletének szikráit; ez fogja fel s dolgozza fel a külvilág összes hatásait. A benne lefolyó mozgalmak azután a idegfonalakon szerte terjedhetnek a szervezet minden részébe s ama megrázkódtatások majd itt, majd amott nyilvánulnak erősebben. Minden érzet, amelyet a szívbe és a sziv tájára szoktak helyezni, szintén az agyvelőben keletkezik.

Az agyvelő — mint legérzékenyebb műszerünk — észrevesz, megérez minden változást, amely egyes részét érinti. Ha agyvelőnket bővebb vérmennyiség látja el, erről eleinte mint kellemesről vesz tudomást s így támad a kellemesség érzete; vérellátó hiányosabb ellátása ellenben a nyomottság, lehangoltság érzetét kelti bennünk.

Részint állapotokon végzett kísérletekből, részint a betegágyán szerzett tapasztalatokból kiderül, hogy az agyvelőben az egyes működéseknek külön középpontok felelnek meg.

Az agyvelőt, mint ismeretes, külső szürke és belső fehér állomány alkotja. Az első — mely néhány miliméternyi vékony réteg alakjában veszi körül a fehér állományt — főleg kisebb-nagyobb sejtekből s az ezeket összekötő idegrostocskákból áll, a fehér állományban idegrostok futnak, a melyek a szürke kérget — itt-ott egyes belső gótok, ducok közbekezelése révén — a test külső részével kötik össze.

Kezdetben csak az élet fentartására szükséges érzetek emlékezeti képei rögzítődnek; később az emlékezeti képek egymáshoz való viszonya is kifejlődik.

Lábai elé szeretett volna borulni s térdén állva előtte megvallani, hogy szereti, szereti kimondhatatlanul nagyon. De nem mert... szíve elszorult, félt, hogy tetteivel meg találná bántani. Hogy talán tapintatlan eljárásával megsértene örökre. Nem, azt nem teszi, inkább némán nézi az imádott lény bohó kedvteléseit.

Tegyük fel, folytatá Margit, hogy a gavallérnak sikerült a tovább ellent nem állhatván, már kész a békealkudozásokba bocsájtkozni, az ostromló félnek ekkor nem szabad késnie a békefeltételekkel, mely magába foglalja a boldogító "igent" a győző "szerelem" kérdésére.

Mire azután a gavallér tovább nem állhatván, megragadja a nő kezét s elébb ezt halmozza el esküjével özőnével; azután mindinkább nekibátorodva megkísérli átkarolni a karesu derekát.

S Margit oly mozdulatokat tett, mintha át akarná karolni az ifju derekát; bájos, üde arca közel ért az ifjuéhoz; szép hajának szétáradó illata egészen elkábította, szinte esztét vette Andornak s már minden akaratereje megtört, melylyel magát eddig türtöztette. Nem birt tovább magán uralkodni, szíve hevesen, lázasan dobogott, égő arca oda simult a leányéhoz s karja felemelkedett, hogy a karesu szép derekat átkarolja, magához ölelje s szerelmes esküjait ártával halmozza azt a biborpiros, pici száját, mely gyermeteg gagyogásával szívét-eszét vette.

De egyszerre csak megszörcsöl a bokor s brrr... szárnycsattogva, csiripelve száll tovább egy Veréb. Andor megrezzené ölelni készülő karja lejjebb, szíve elszorult s ijedten néz körül mint a bűnös, kit meglepve kapnak tetten.

Margit is elhallgat, dűzsapir futja át hófehér orcáit, rúszogva fordul el s alig hallhatóan mondja: "Maga gyáva!"

Andor erre hirtelen feltekint, de még mielőtt Margit észrevette volna, pírulva süti le szeméit.

— Menjünk, a mama már várni fog, szól Margit.

S' azután esendesen, hallgatva indultak visszafelé.

Multak napok, hetek, az idő gyorsan haladt tovább, senkit sem várt. A tavasz is újra felvette zöld palástját s a nap enyhe sugarai váltják fel a zordon tél dermesztő hidegét.

Ha Andor olykor végighalad a csendes, fasoron, eszébe jutnak a multak kedves napjai, a multak összes emlékei. Lelkét két szó bántja.

Ha elér ahhoz a padhoz, melyre egykor ketted magával ült le, két szó jut eszébe, ez a kettő, hogy "Maga gyáva!...", melyre szíve elszorul, arca kipírul s ekkor azt szokta dörmögni magában, hogy "igaza volt."

Ott látja maga előtt Margit kedves alakját, mint akkor a menyegző napján menyasszonyi ruhájában, kipírult szelid angyali arcával, elbájoló két kék szemével, a mint férje oldalán boldogan lép ki a templomból. Ilyenkor mélyen elgondolkodva mereven bámul maga elé s halkán suttogja magában:

— Nem, nem voltam gyáva, de okos. Pára volt az ő szerelme.

KEVESEBBT KEVESEBBET.

Igazgató: Mit gondolt uram, hogy a felvételi vizsgadíj alku tárgyát képezheti? Aztán gondolja meg, hogy a tanár urak minő munkát végeznek...

Moel Brandhopp: Nu, ki mondja, hogy végeznek az egész monká? Fogok fizetni a vizsgadíjnak csak a fele és vizsgáztassanak a fiamtal csak félannyt.

OK ÉS OKOZAT.

— Azt fordítottuk tehát: Epaminondas olyan igazgató volt, hogy még tréfából sem hazudott... Nos, mit következett ebből Varga Béla?

Varga Béla: Hogy bizonyosan gyerekkorában sok verést kapott hazudozásért.

(Folytatás a 14. oldalon.)

1. Betűrejtvény.

S i i i R

2. Tréfás rejtvény.

Egy mulatságon 25 éven felüli férfi volt jelen, a mennyi asszony; 25 éven aluli férfi is ugyanannyi volt. Leány négyszer annyi volt, mint asszony és 12 cigány húzza a ropogóst. Összesen 252 lélek volt a teremben. Hány férfi, hány ifju, leány és asszony volt a mulatságon?

3. Számítási rejtvény.

- 1, 2, 15, 10, 13, 24—Hajdani magyar megye.
- 6, 9, 4, 17, 22, 28, 16—Egy hegynék neve.
- 26, 7, 5, 19, 30—Bátornak ellentéte.
- 3, 14, 8, 12, 11—Egy szentnek tartott madár.
- 23, 18, 21, 20—Az erszény csakis ugy becses.
- 29, 25, 28, 27—Női név.
- 1—30—Egy ismert költemény kezdete.

Augustus 24-ikén megjelent számunkban között rejtvényeink megfejtései: 1. Kuttyából nem lesz szalonna. 2. Könnyű jó kemence mellett a telelés. 3. Szabás.

Helyesen fejtették meg: Botos Sándor Elyria, O.; Markos István Toledo, O.; Kovács Ferenc Barberton, O.; Farkas János Clifford, Ill.; Stolez Mártonné Trenton, N. J.; Prékop István Beaver Falls, Pa.; Szanyi Andy Galveston, Tex.; Bobák Istvánné Pittsburgh, Pa.; Ifj. Békis Péter Akron, O.; Nyerges Imre Iselin, Pa.; Mrs. Somlyai Cleveland, O.; Borbás Mariaka, Chicago, Ill.; Evanes András Gary, Ind.; Kocsis István Detroit, Mich.; Papp Ferenc Chicago, Ill.; Bakody Sándorné New York, N. Y.; Kelemen Józsefné Cleveland, O.; Borbás István Pittsburgh, Pa.

A megfejtők között sorshuzás után a következő három előfizetőknek juttattuk a díjakat: Bobák Istvánné Pittsburgh, Pa.; Borbás Mariaka Chicago, Ill.; Kelemen Józsefné Cleveland, O.; Rothfisher Nándorné Bellflower, Cal.

CORPUS DELICTI.

— Tanító bácsi, mi az a corpus delicti.
 — Bizonyíték. Például egy borvirágos, veres orr.
 — Ugy? Hát akkor apának nem orra van, hanem corpus delictije.

BORZASZTÓ.

Tanító: Berge, mondhatom néked, haszontalan csirkefogó vagy!
 Berge Gyuri: Tanító ur, majd ha egyetemi hallgató leszek, vagy tartalékos tiszt, akkor majd számon kérem öntől ezt a sértést!

HU SZERELMES. — A szülőknek valószínűleg meg van az okuk arra, hogy nem akarnak azonnal beleegyezni a házasságba és talán egészen természetesen, hogy Terka néni, — amíg a kiköszörés okát nem tudja — nem mondhat véleményt a helyzetről és magáról a szóban forgó kérdéssel. Tessék erről és minden hozzá tartozó körülményről pontosan beszámolni Terka néninek a ha ez megtörténik, akkor szívesen ad önnek is tanácsot Terka néni.

Ha levelet ír, szíveskedjék megjelölni, hogy melyik számban, mikor üzentem önnek ebben az ügyben először. Terka néni sok levelet kap s így könnyebben ráismer az ügyre. Levelét egyébként megőrizzem addig, amíg bővebb adatokat kapok öntől.

ÁRVA VAGYOK, NINCSEN SENKIM. — Az első, amit tennie kell, összeszedni minden erejét, hogy nyugodtan, bölcsen és erőlyesen cselekedhessen. Egyáltalán nincs ok kétségbeesésre. Igazi anya, jó anya és tisztességesen gondolkodó asszony nem gondolhat ilyenekre csak a meglepődés első pillanatában. A tizedik pillanatban már nyugodtan kell gondolkozni a gyermekeiért élő anyának. És ön ilyen anyának látszik, szépen megirt leveléből ítélve. Figyeljen hát Terka néni és cselekedjék az ő tanácsa szerint nyugodtan, minden idegesség, harag és bátvány nélkül.

Vegye elő a férjét egy szép reggel és mondja meg neki, hogy amit cselekszik, becsületlen dolog. Mondja meg neki, hogy még is megbocsájt neki ez egyszer, ha ezután rendes életet fog élni és a családjáért él. Megbocsájt neki, mert a gyermeknek jövőjét nézi. Legyen becsületlen férj és apa s ha így lesz, akkor visszatér a boldogság megint otthonukba. Ha nem így lesz, akkor az egész család szétszűrik. Ha erre sem javul meg s pár hét múlva is így viselkedik, minden lelkiismeret nélkül állítson be egy derék magyar ügyvédhez és kérje meg, hogy a férjének életét vegyék hatóság ellenőrzés alá. Ez esetben a férjét is, őt is bocsájt a Courtra s ott majd elintézik az önkéntes ügyét anélkül, hogy nagyobb baj lenne belőle.

Lassan majd megbékülnek aztán, ha a férje... amugy se tehet egyebet. Ödvözli Terka néni.

BOLDOGTALAN I. — Ketten kértek választ ezen a címen. Ezért jelölöm az egyiket I., a másikat II-es jelzéssel. Mind a ketten ráfogtak jönni arra, melyik kinek szól.

Tehát: Az a legfontosabb dolog, hogy ne csináljon bátványt. Az ilyen ügyet legelőször biddatán, okosan és nagy körültekintéssel elintézni, mert ha nem így történik a dolog, tele lesz vele a világ. És önnek úgy-e, nem az a célja, hogy a saját életét is fejtetőre állítsa.

Pontosan megjelölve a következőket kell tennie:
 Ne szóljon egyelőre senkinek egy szót se és ne is higgyen el senkinek egy szót. Ellenben legyen állandóan éber öre saját maga a háza nyugalmának s ha csakugyan észre vesz valamit, győződjék meg róla, nem-e egyszerű udvariaskodás, vagy tréfa az egész. Ha nem ez és valóban arról van szó, amit gondol, szépen, biddatán vegye elő a férjét és szóljon hozzá a becsületlen, az otthonának élő asszony nyúltságával. Figyelmeztesse arra, hogy mi a kötelessége és viselkedjék eszerint. Mert ha nem így viselkedik, akkor...

És ne mondjon neki az első esetben többet, hanem forduljon sürgős tanácsért újra Terka nénihez. Ketten csak rendbe szedjük a dolgot! Hiszen — ahogy Terka néni látja a dolgot — nincs is olyan nagy veszedelem.

BOLDOGTALAN II. — Vagy-vagy! Itt nincs más választás. Ilyen esetben nem lehet színházat játszani. Tessék szakítani, vagy beltörödni a helyzetbe, akárannyire is fáj a szív, mert mindenki csak a saját sorát irányíthatja, (ha rányithatja!) — másnak az életébe senkinek sincs joga beleavatkozni.

Ön elsiette a dolgot, de még nincs veszve semmi. A szerelem — sajnos — minden esetben elfakul az évek jöttével és — hál istennek — egyre bölcsbben működik az ész. Válni, vagy várni! Ez a jelző ilyenkor.

The highest judicial authority of the U. S. is the Supreme Court at Washington, consisting of a Chief Justice en eight Associate Justice. — Di hájeszt dzsuzdial atoriti af di junájtéd sztész iz di szuprim kort et Vasington, kanszisztig af e csif dzsuzstisz end éjt eszosiét dzsuzstiszesz. — Az Egyesült Államok legfőbb törvényeséki hatalma a Washingtonban székelő legfelsőbb bíróság, melyet egy főbíró és nyole társbíró alkot.

Who is the Chif Officer of the municipal authorities of this city?

Hú iz di csif afiszer af di mjuniszipl atoritisz af disz sziti? — Ki a legfőbb hivatalnok a városnak?

The Chief officer of our city government is the Major. — Di csif afiszer af aur sziti gavernment iz di méjor. — A városi kormányzás legfőbb hivatalnok a polgármester.

Give me the names of five presidents of the U. S. — Gív mi di némsz af fájv prezidentsz af di junájtéd sztész. — Nevezzen meg ötöt az E. Á. elnökei közül.

Washington, Lincoln, Grant, McKinley and Roosevelt. — Vasington, Linkoln, Grant Mekkiulí end Rüzvelt. — Washington, Lincoln, Grant, McKinley és Roosevelt.

Földrengés, tüzihányó kitörés

A TŰZHÁNYÓKITÖRÉSEL, földrengéssel járó katasztrófák szörnyűségei maguk ismeretesei, de az okuk... az még mindig a rejtelmek közé tartozik. Még az sem teljesen tisztázott kérdés, hogy a földrengés és a vulkanikus kitörés között van-e kapcsolat és milyen kapcsolat van, ha van?

Az bizonyos, hogy a nagy földrengések vulkanikus vidékeken gyakoribbak, a nagyobb tüzokádó-kitörések rendszeresen földrengéssel, földalatti morajjal, stb. járnak és hogy a vulkánok akkor is nyugtalanok kezdenek, ha távolibb vidéken van földrengés. Mindez azonban nem kivétel nélküli szabály s így a kettő összefüggésének nem feltétlenül bizonyítéka.

Egyelőre tehát ne keressünk összefüggést, hanem szóljunk csak a vulkánokról. A földön 200—300 működő vulkán van, számuk azért olyan ingadozó, mert nem lehet tudni, hány "kiadott" tüzihányó fog százados nyugalom után újra kitörni, amire a Sakurajima példáján kívül számos, még érdekesebb példa van, hiszen félelmedes hallgatás után is adott már hirtelen életjelt magáról kialudtnak hitt vulkán. A tenger mélyén kétségtelenül még több a vulkán, mint a száraz földön. Sokszor láttak már a tengerből kiemelkedni hirtelen óriás vízoszlopokat, amelyekből füst, sőt láng is tört elő; nem egyszer kidudorodik a tenger felszíne egy hatalmas alsó lökés következtében s azután hamu uszkal a fölszínre; észlelték már azt is, hogy forr a tenger s mikor egy ilyen eset alkalmával (1852-ben történt az Atlanti óceánon, az egyenlítő körül) lebecsátották a mért őnt, 110 csomónyi mélységben sem találtak feneket, de az ólom egészen áttűszedett. Mindez a tenger alatt kitörő tüzihányók műve, amelyek néha oly hevesen törnek ki, hogy új szigetet alkot a lábjuk, sőt a kráternyílásuk is víz színe fölé kerül. (Sicília mellett 1831-ben 20—30 méternyi magas vízoszlopok között hirtelen új sziget emelkedett a víz színére, vagy 30 méter magasba, elneveztek Ferdinandeznek s egy fél év múlva visszacsülyedt a tengerbe.)

Ami a tüzihányók működésének mechanizmusát illeti, azt a forró vizet okádó kis "vulkánok"-éhoz, a geizerekéhez szokás hasonlítani. Ezek időnként hirtelen forró vizet és gőzt lövelnek ki magukból, aztán elcsöndesednek a legközelebbi kitörésig. A geizerek ugyanis felfelé vezető csatornái természetes víztartóknak, melyekben a forró, vulkanikus talaj alulról forralja a vizet. Mivel a víztartó nagy víztömege lenyomja súlyával az alsó vízréteget, a forrás állapota sokkal magasabb hőfoknál következik be. De ha már az alsó vízréteg forr, mennél magasabb vízréteghez ér a hőség, annál hamarabb kezd az is forrni és ha elér a legfelsőbb rétegig, egyszerűen szűk lesz a vízgöznek a földalatti tartó, hirtelen lökésekkel kivetű a nyíláson a fölsőleget, a gőz elisztereg, a benmaradt víz lehül egy kissé és a folyamat újra kezdődik. Ugyanígy képzeli a vulkánok kitörésének lefolyását is az a nagy különbséggel, hogy nem víz, hanem kőzet forr fel a föld alsó rétegeiben addig a fölig, míg a kráteren távoznia kell.

A vulkán ilyenéknép olyanforma szerepet játszik, mint a kázanok biztosítózelepe és a nagy tüzihányó katasztrófák még nagyobb katasztrófáknak veszi elejét. Különböznem is jön egészen váratlanul a nagy vulkánkitörés, csak a laikusok nem ismerik föl az előjeleket. A tudósok már látják rendszerint előre a forrongást azoknál a tüzihányóknál, amelyeket módjukban van megfigyelni. Egyik módja a megfigyelésnek a tüzokádó füstje minőségének és mennyiségének fontolgatása.

A SZABADSÁG HETI MELLÉKLETÉNEK SZÉPSÉGVESZÉNYE.

Szavazó-lap

Kit tart a legszebb amerikai magyar nőnek?

A beküldő neve és lakása:

SZAPPANT INGYEN

adunk "MATO" csoda mosóporunkhoz, mellyel 2 óra alatt 1 napi mosást elvégez. Néhány hétre való por szappannal 30 cent. Több hónapra való szappannal együtt \$1.00.

Viszontelárusítókat keresünk. THE MATO MANUFACTURING CO. 401 E. 80 St., New York, N. Y.

**Öldregés,
anyó kitorés**

ANYÓKITÖRÉSSEL. föld-
ással járó katasztrófák ször-
gei maguk ismeretesei, de
az még mindig a rejtelmek
ik. Még az sem teljesen
érdés, hogy a földregés és
a kitorés között van-e kap-
csolati viszony, ha

nyos, hogy a nagy földren-
anikus vidékeken gyakorib-
robb tűzőkádó-kitörések ren-
rengéssel, földalatti moraj-
nak és hogy a vulkánok ak-
talanoknál kezdnek, ha
földeken van földregés. Mind-
nem kivétel nélküli szabály
összefüggésének nem fel-
nyitása.

tehát ne keressünk össze-
nem szólunk csak a vulká-
földön 200-300 működő
számuk azért olyan inga-
nem lehet tudni, hány "ki-
hányó fog százasos nyugá-
ra kitorni, amire a Sakura-
ján kívül számos, még érde-
de van, hiszen félezredéves
után is adott már hirtelen
agáról kialakultnak hitt vul-
tengeret mélyen kétségtelenül
a vulkán, mint a száraz föl-
szór látták már a tengerből
mi hirtelen óriás vizoszlopot,
üst, sőt láng is tört elő; nem
dudorodik a tenger felszíne
nem alsó lükés következtében
amú uszkál a fölszínen; ész-
azt is, hogy forr a tenger
egy ilyen eset alkalmával
történt az Atlanti óceánon,
60 körüli lebecsülték a
110 csonnyi mélységben
ak fenekét, de az ólom egé-
sedett. Mindez a tenger
a tűzhányók műve, amelyek
hevesen törnek ki, hogy új-
köt a lávájuk, sőt a kráter-
viz színe fölé kerül. (Sici-
1831-ben 20-30 méternyi
oszlopok között hirtelen új
elkédett a víz színére, vagy
magasba, elvezettek Ferdin-
s egy félév mulva - vissza-
tengerbe.)

tűzhányók működésének me-
át illeti, azt a forró vizet
"vulkánok"-hoz, a geizere-
kás hasonlítani. Ezek időn-
len forró vizet és gőzt lö-
magukból, aztán elcsöndesed-
közelebbi kitorésig. A geiz-
nia fölfelé vezető csatornái
és víztartóknak, melyekben
vulkanikus talaj alúról for-
tet. Mivel a víztartó nagy víz-
nyomja súlyával az alsó vízzé-
forrás állapota sokkal maga-
knál következik be. De ha
a víz réteget forr, mennél ma-
zréteget ér a hőiség, annál
kezd az is-forrni és ha el-
felsőbb rétegre, egyszerre
a vizgőznek a földalatti tartó-
kékekkel kiveti a nyílson a
a gőz elistereg, a benma-
ehül egy kissé és a folyamatos
ódik. Ugyanígy képzelik a
kitorésének lefolyását is az-
gy különbséggel, hogy nem
n közet forr fel a föld alsó
a addig a fokig, míg a kráter-
nia kell.

án ilyeneként olyanforma-
látszik, mint a kazának bizto-
és a nagy tűzhányó ka-
még nagyobb katasztrófák-
elejét. Különbözik nem is jön
aráttalanul a nagy vulkánkito-
a laikusok nem ismerik föl-
ket. A tudósok már látják,
nt előre a forróvizet azoknál
vóknál, amelyeket módjukban
gyeinek. Egyik módja a meg-
k a tűzőkádó füstje minősé-
menységének fontolgatása.

adunk "MATO" csoda
mosóporunkhoz, mellyel
1 napi mosást elvégez.
tre való por szappannal
bb hónapra való szappannal
együtt \$1.00.
jelárúkat keressünk.
THE MATO
FACTURING CO.
10 St., New York, N. Y.

Az Ötvény fenekekén

Regény írta: Ohniet György

Ott álltak Maud kisasszony és
Hawkins Jenny. Melyik felé tar-
tottak ily nyugodt léptekkel? A
ház urnáje felé, hogy üdvözöljék
vagy az énkész felé, hogy elve-
szítsék?

A két ember közeledtének lát-
tára egy elfojtott jajszó rebent
el Hawkins Jenny ajkáról. Ugy
érezte, hogy szive dobogása elál-
lott és szemvilága elhomályosult.
Nem nézett többé sehová és füle
nem hallott egyebet zürzavaros
zsongásnál. Alig bírta megérteni,
a mint Tragomer megszólalt:

— Maud kisasszony kérem, en-
gedje, hogy bemutassam barátaim
egyikét, sir Herbert Carlont.

E szók hallatára Hawkins Jen-
nyt a megkönnyebbülés édes ér-
zése fogta el és a remény sugara
villant meg agyában. Ujra kez-
dett gondolkozni és érteni. Nem
volt e mindez képzet káprázata
csupán? Miért is volna az a fiatal
ember, a kit Carlton Herbertnek
hivnak de Freucose Jack? Miért
ne létezhetnék ily csodás, retten-
tes hasonlatosság? És ő, kis hija,
hogy bele nem halt. Hanem azért
nem mert a jövevényre nézni, a
kit alig két lépésnyire tudott ma-
gától. Szemét Sorége felé fordít-
ta és rémülettel látta őt épp
oly fölindultnak és olyan remegő-
nek, mint saját magát.

Sorége arcának gyötrelméből
kiérezte a közvetlen fenyegető ve-
szedelmet. Tehát ő is azt hiszi,
hogy a záldozat minden elővigyá-
zat, minden elkövetett infámia és
kegyetlenség ellenére ki tudott
szabadulni?

Ő nem hitte egy pillanattal sem,
hogy az állítólagos Carlton Her-
bert más lehetne, mint de Freucose
Jack. Oly kegyetlenül hástito-
ta Lea szívét a bizonytalanság,
hogy köckára vetve mindent, lát-
ni akarta szemtől-szembe azt
embert, hogy a lelke mélyére néz-
ve megtudja az igazat. Főlemelte
tekintetét és nézett.

Kartávolságra töle, sápadtan az
elfojtott indulatok Tragomer mel-
lett, a ki komolyan és figyelve ál-
lott, látta és megismerte Jacket.
Ő volt. Megvallotta neki egy te-
kintetével, a melyet oly jól ismert,
ajkának mozdulatával, a melyet
imádott, még a szokott illatszér-
vel is, a melyet megérezett rajta.
Most már bizonyosan tudta. Re-
megve, megadással várta ítéletét.
Nem küzdött többé a végezete el-
len. Meghajolt egy felsőbb hata-
lom előtt és mipt az üldözött vad,
a kit kimerített a küzdelem, a fu-
tás, a félelem, megadta magát és
ellenszegülés nélkül, fásultan tárta
ki keblét a halálos csapásnak.

Ekkor Jack végre megszólalt és
ezzel végét vetette minden két-
ségeskedésnek:

— Kétszeres hálával tartozom
Tragomer urnak, először azért a
szerencséért, hogy kegyednek be-
mutatott Harvey kisasszonyt, má-
sodszer az élvezetért, hogy halla-
nom engedte a hírneves művész, a
Hawkins Jenny kisasszony énekét.

— Ön Londonban látkir sir
Carlton? — kérdezte Maud.

— Egy hét óta. Én egy szegény
vidéki ember vagyok. Egy elha-
gyott ország mélyéről érkeztem, a
hol balsorsom élni kényszerített.
Egyedül voltam, elhagyatva, bol-
dogtalan. De barátaim megemlé-
keztek rólam és kimentettek a si-

vatagomból. Elképzelheti tehát
Harvey kisasszony a boldogságot
és hálát, a mely ez estén elfogja
szívemet.

Hangja oly szomorú volt és oly
szelid és gyöngéd, hogy Hawkins
Jenny borzongott a fájdalomtól.
De nem sokáig engedette át ma-
gát meghatótságának. Sorége,
olyan vakmerőssel, a mely mintha
semmitől sem rettezne vissza, köz-
bevetette magát és támadásra ké-
szlen állott:

— Kegyed elragadóan énekelt
Hawkins kisasszony, — mon-
dotta, gögösen végig nézve ellen-
felén és én teljesen föl tudom fo-
gni, — izé — ur...

Mintha menyasszonyától kérdez-
né és várná a bemutatást. Maud
kisasszony eleget tett óhajának:

— Sir Herbert Carlton, Trago-
mer urnak jó barátja.

— Gyanítottam, — mondotta
Sorége gúnyos hangsúllyal. De
nem kegyeskednék Hawkins kis-
asszony élvezetünket betetőzni az-
zal, hogy e remek dal második
versszakát is elénekelné!

— Megengedi, hogy én is kér-
jem Hawkins kisasszonyt? — mon-
dotta Jack.

Az énekész reszketve kísérete
figyelemmel a gyorsan egymást
követő jelenéseket, félelemből a
reménybe, a reményből a kétség-
beesésbe esapva át oly sebessé-
gel, hogy minden ereje megtört
bele. Hanem azért még küzde-
dött. Egyenesen tartotta magát
fehér ruhájában és senki azok kö-
zül, a kik nézték, nem sejtette

volna azt a rettenetes vihart, mely
a szerencsétlennek a szívét dulta.
A három férfi és két nő egy cso-
portot képezett a szoba közepén,
a mely udvariasan és kedvesen
beszélgetett. Pedig az egyik is, a
másik is tele volt vagy félelemmel
vagy haraggal. A mozdulataik lá-
galy, elegánsak, szavuk édes és
hízogó. A szívük pedig dagadt a
haragtól és gyűlöletől és ajkuk
nehézten fojtotta el a szívtit és sé-
relmes kifakadásokat.

— Énekelni fogok, minthogy
önök kívánják — felelte Hawkins
Jenny.

— Urak, foglalják el újra a he-
lyüket.

És Maud kisasszony, Tragomer-
nek tett ígéretéhez hiven, fogott
egy széklet, a zongorához húzta és
két lépésnyire az énekész felé fog-
lalt helyet. Tragomer, Sorége és
Jack, mintha megegyeztek volna,
az ajtó felé tartottak, a mely a
virágházba nyílt. Beléptek és
ott habozás nélkül s olyan vakme-
rősséggel, a mely ámulatba ejtette
két hallgatóját, Sorége kezdte:

— Mit jelenten ez a komédia,
Jack? Miért vagy te itt hamis
név alatt és tész ugy, mintha nem
ismernél? Mit jelenten ez a bi-
zalmatlanság? Talán kételkedtél
az örömben, a melyet viszontlátá-
sod okozna? És hogyan történhe-
tett, hogy visszaérkezésed után in-
kább Tragomérra bízad magadat,
mint én rám?

Ezzel az egy mondattal tisztáz-
va volt a helyzet és kivetközítet-
ve minden gyanus voltából, Soré-

ge merész volt, mint mindig, de
Jack már nem ment többé a lép-
re. Most már ismerte. Épp oly
kereken felelt, mint a hogy kér-
dezték.

— Azért vagyok itt hamis név
alatt, Sorége, mert olyan szeren-
csétlen ember vagyok, a ki az
igazi nevét nem viselheti. Nem
bizom már többé benned, mert
nem tudom bizonyosan, hogy nem-
e volt-e részed a vesztében és
hogy nem vagy-e készen arra,
hogy elárulj.

— Én! — kiáltotta Sorége, —
én, gyermekkori pajtásod és a ki
sírattam a szerencsétlenségedet,
mintha a magamé volna!

— De azért nem tettel egy lé-
pést sem arra, hogy segits rajta,
— szakította félbe nyersen Jack.
Mióta tudod Sorége, hogy Haw-
kins Jenny egy és ugyan az a
személy Peralli Leával?

Szembe nézett Sorége-el, de an-
nak a szemepillája sem rezdült
meg.

— Megöriültél? Hogyan! ez az
amerikai nő? Peralli Lea! Haj!
hisz te tudod legjobban, hogy az
meghalt! Megesik téged is a fel-
tűnő hasonlatosság, a mely beval-
lom, engem is meglepett. De igaz
is, hogy hihetetlenül hasonlitanak
egymáshoz!...

Tragomer szakította félbe. Kar-
jára tette kezét és szomoruan
mondotta neki, mert látta, hogy
Sorége elveszett:

— Ne hazudj Sorége. Hisz jól
tudod, hogy nekem megvalloítottad,
hogy Hawkins Jenny — Baud Jea-
nette volt ez előtt. Nem vághatod
ki magadat másképpen, csak a lég-
nagyobb nyíltsággal. Ha hibát
követtem el a váld be minden tar-
tozkodás nélkül. Lehet, hogy Jack
elnézó lesz és megbocsájt. De ne
próbálg tagadni. Ez teljesen hiába
lenne. Minden lépés, amit ezen az
után tennél, csak mélyebben vi-
szes a hinárba és vesztetet okoz-
za!

— Vesztetem! — szakította fél-
be Sorége hevesen. De miféle kü-
lönös szerepsere ez! Én vesznek
el! én! a kinek semmit sem vet-
hettek a szememre...

— A míg én, nemde, én egy eli-
télt gonosztevő vagyok — foly-
tatta keserűen kacagva Jack. Iga-
zad van Sorége. Ha én bűnös va-
gyok, akkor te ártatlan vagy!
— Jack! Lehetéges-e! Te vá-
dolsz engem. Te gyanúsítasz enge-
met. De hát mivel!

— Megmondom hát, minthogy
elég merész vagy megkérdezni tő-
lem, minthogy engem meglátva,
nem tűntél el, hogy kivond maga-
dat a számadás alól és minthogy
minden bizonyíték ellenére te még
hareolni akarsz. Én vádollok az-
zal, hogy az első pillanattól kezd-
ve tudtad, hogy Lea életben van,
a mikor engem a meggyilkolásért
elítéltek. Vádollok azzal, hogy
megjelentél a bíróság előtt és es-
kü alatt vallottál, a nélkül, hogy
az igazat megmondtrad volna, a
mit minden becsületes ember bü-
nek tart, de a mi a te részedről
Sorége, a ki barátom, testvérem
voltál, mint az imént mondtad
magad is, a legaljasabb cselekedet
volt, a mit ember elkövethet. Ez
az, a mivel vádollok, ha tudni
akartad.

(Folytatjuk.)

Csalódás

AZ ifju leányka halványan
Áll anyja sirhalma fölött;
Mellette van szerelmes párja,
Kivel ma eljegyzést kötött.
És átöleli egy kezével
A sírkövet — s a mással "öt".
— Anyám! — szól, — ez az én jegyesem,
Ha látsz az égből: áld meg őt!

S az ifju ember félrefordul,
Mert nem tud sirni, nincs szive.
Csak vágya van, és ezzel orvul
Megtörte azt, ki most hiva.
Csak élve néz a szép leányra,
Kinek szeme megbüvölé,
A kegyeletet ő nem bánja,
Csak vágygyal néz a nász elé.

S az évek mulnak, az ifju párból
Boldogtalan egy pár lesz;
S az asszonyt nem is látni máshol:
Az anyja sírján rendesen!
Le is kívánczok hozzája,
De azt mondja ám a világ:
— Élj, míg tudsz, a férjed dacára,
Mert a sir kárpótlást nem ád!

— Csak az a tied, a mit élveztél,
S ha szenvedsz is, de élsz, remélsz,
Ha ma talán valamit vesztél,
Holnap talán öröme kelsz!
Míg a halálba vége mindnek
Csak multja van, jövője nincs!
Addig, míg új remények intnek
Előre! hátra ne tekints!

Beksics Gusztávné.

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK A SZAPPANBUBORÉK

BIMBI, a szereesen fiu, elhatározta, hogy szappanbuborékat fog fujni. Ugy sem szerette a szappant, gondolta, most bosszút áll rajta: fölfujja a levegőbe. Fújta, fújta a buborékat és gyönyörködött a színes golyóokban.

— Ilyet fujjon akármilyen léghajós! — kiáltotta büszkén.

Bimbi ugyanis azt hitte, hogy a léggömböket is szalmaszálon át fujják a levegőbe. Meglátta Elefánt apó, mit művel Bimbi és kedve szottyant neki is buborékfúvásra. Miért ne? Van neki hozzá jó fuvószer-száma!

Odasompolygott háta mögé és jól föl-szippantott az ormányával a szappanléből. Aztán kifújta a buborékat. Ez volt a buborék! Nem is buborék volt az, hanem buborás, bubgólát, bubszörnyeteg.

— Ilyet fujjon akármilyen Bimbi! — gondolta büszkén Elefánt apó. — Ez aztán igazán olyan, mint a léghajó. Talán föl is vinné a levegőbe Bimbit. Ezzel odafújta Bimbi felé a buborást,

A roppant buborék rátapadt a Bimbi ruhájára, ha ugyan ruhának lehet nevezni ezt az uszónadrágot, mely egymagában volt a fekete urfi összes ruhátára. Rátapadt és mindjárt fölemelte a cipőfényezés színű ifjut.

Bimbi éppen új szappangömböcskét akart fujni, mikor ijedten tapasztalta, hogy nem a buborékja, hanem ő maga száll a levegőbe.

Hehe, — nevetett Elefánt apó, — úgy repül, mint Latham vagy Paulhan. Első díjat nyert volna a budapesti repülőversenyen.

Elefánt apó nevetett, de bezzeg nem volt ilyen jó kedve Bimbinek.

— Ez nem járja! — kiabálta és kézzel-lábbal kapálózott a levegőben. — Engem senki sem szippantott föl szalmaszállal, senki sem fújt ki a szalmából, hát miért szállok?

— Ugyan, Bimbi, — gondolta az elefánt — csak nem haragszol!

gondold meg, hogy te most madár vagy, természetesen azt, varju. Az is olyan fekete, mint te vagy. Hess, varju, hess!

A nagy szappangömb arra libegett, a merre a szellőseke vitté. Képzhetitek, milyen szépen csillogott, tündöklött. Bimbi azonban nem gyönyörködött benne, hanem kiabált:

— Segítség! Kedves feketeucros apám, édes csokoládés anyám, jaj, elvisz a szappanbuborék!

Nem tudom mi történt volna Bimbivel, ha meg nem rugja a buborékat, mire a buborás szét pattant.

Bimbi lepottyant. Egyenesen a szappanlével tele dézsába.

Bimbi sok mindenfélért szeretett a világon, de két dolgot nem szeretett: a vizet és a szappant. Tudniillik nem szerette, ha mosdatták és szappanozták. El lehet képzelni, hogy az sem volt inyére, hogy most hirtelen valóságos szappanléfürdőt kellett vennie. Olyan fürdőt, melyben majdnem annyi a szappan, mint a víz. Bimbi tehát bömbölt és ordított. Csipte nagyon a szemét a szappan.

Elefánt apó vigan mosolygott és jókedvűen trombitált.

— Ugyan, Bimbi, ne ordíts! — mondotta. Nem olyan nagy baj az a kis szappanos fürdő. Ugyan nagyon fekete a bőröd, legfőkébb fehérre mossa.

Pedig tudjuk, hogy nem lehet a szerecsent fehérre mosni tizenkét olyan dézsa szappanlében sem, mint amilyenbe Bimbi pottyant.

...rőfák emlékeiből épt...
...úvé a jó Istent várják.
...ott észrevett engem is,
...t. Most hát mindent
...om a sirást, mialatt a
...k Catania felé, a fehér
...szombok lábánál fehér
...et.

...irja:
...aragja nagy vala, de ke-
...gyobb. Siratta azt a nőt,
...ghalt és őt megölte.
...ak egy szűk zárdája fo-
...ba a bűnös asszonyt. Ott
...bűnének tudatában...

VIII.
...nardi kolostor ajtaján egy
...tat.
...megnyílik s újra bezárul,
...bert de Poycybot mögött

...eltűnt, elveszett.
...or könyvtárában nemrégik
...k egy kéziratot. A címe:
...ias d'Amours" (A szere-
...brei).

...költemény igen fájdalma-
...ik. Sok keserűség, egy ősz-
...let minden fájdalma zokog
...mídon négy sorban van
...re a hütlenség, gonoszság,
...erelem gyönyöreinek gyil-

...mény versafejeiből kivehető,
...alami Gasbert lovag írta:
...annaleiseiben pedig fel va-
...hogy Gasbert barát, aki
...gias dalokat énekelt, isten-
...va lelkét, elhunyt A. D.

idegességről

...ytatás a 11. oldalról.)

...rtelem, annál kevesebb za-
...ed az agyvelő különféle mű-
...inek egyensulya.

...ges egyén lelki hangulata
...ltozó a a legszélesebb határok
...dozik. Ők nélkül való aggro-
...banat, nyomottság lepheti
...szerzett ideges hajlam eseté-
...korán mutatkozik a külön-
...etnek ábrándozni, légvárat
...képzeteit — a megfonto-
...nése következtében — fe-
...pöngő. Az egyes képzeteket
...lének hangulat színezi. Cse-
...elégleges, hogy a kicsapongó
...vertségek, nyomottságnak
...lyet. Az ilyen ideges egyén
...ága a sejtelmek, nyomasztó
...k egész tárháza. Nincsen
...a, tette, lépése, amelyet va-
...normis hangulat ne kísérne.
...csekély ok miatt eltépedik
...száig.

...egesség nem mindig veleszü-
...enség; igen sok esetben rá-
...mberre, mint akármeddig bé-
...Kifejlődését sokféle, részint a
...nyekben és viszonyokban, ré-
...életmódban rejli testi és
...tényező segítheti elő.

...e fontos és következményei-
...szire ható lehet az ideges je-
...társadalmi jelentősége. Meg-
...ják az egyént rendes munka-
...a családtól, a társadalomtól,
...szellemi mozgalmak (ideges
...ok, epidemiák) kutterrásáivá

...De másrészt kihathatnak az
...idegéletére is, amennyiben is-
...hogy ideges egyének gyerme-
...egességre, elmebetegségekre s
...szervezeti bántalmakra hajla-
...hatnak. Siettetik a fokozatos
...vérszegedés törvényének meg-
...ását.

...adunk a haladás, a szellemi
...víványok kora, de egyszer-
...legalkalmasabb s legbiztosabb
...tóje az idegességek is.

A tudomány és művészet rajon-
...legnagyobb egyrészt a tehetség,
...s a szorgalom és kitartás hiá-
...lított csak a műkedvelésig viszi.

A GÉM ÉS A HALAK.

Egy gém sétált a tó partján. Nagy-
...yon éhes volt, de egyetlen hal sem
...mutakozott. Ekkor megpillantott egy
...rát a víz szélén. — Jó napot atyafi!
...— így szólt hozzá. Be jó, hogy meg-
...láltalak; mert fontos mondanivalóm
...van. Egy pár nap mulva ennek a tó-
...nak a gazdája halászni fog itt, úgy
...hallottam, hogy a nagy halakat mind
...kifogdostatja. Szegények! ugyan rossz
...napra virradnak majd. Tán jó lenne
...nekik azt hírül adni, hogy még annak
...idejében menekülhessenek.

— Bizony nagyon jó lesz! — felelt
...a rák és a víz alá merült. Mikor a
...halak meghallották a rémhírt, ször-
...nye nmegijedtek. Eszeveszettek ro-
...hantak ide s tova és tanakodtak, ho-
...gyan kerülhetnék ki a fenyegető ve-
...szélyt. Végre elhatározták, hogy a
...gémtől kérnek tanácsot. — Édes jó
...szémszéd — így szóltak — kérünk, adj

tanácsot nagy bajunkban — mi té-
...vők legyünk hát? — — "En tudok raj-
...tatek segíteni, mondá a gém. Nem
...messze innen van egy kisebb tó. Ha
...akarjátok, én elviszlek benneteket a
...kis tóba, akkor az a gnosz ember
...nem fog bántani."

— Oh, mily helyes! Kiáltának a

halak, csak hordj-el minket, nagy há-
...lával veszők szívemégedet! —
...A gém rögtön hozzá fogott a mun-
...kához, hosszú csőrjében elhordta az
...ijedt halakat egymásután a kis tóba
...— de ott aztán meg is eszegette őket
...egymásután. Ugy jár, a ki könnyen
...hisz!

MESE.

Gyer' ide Gyusi, Margit,
...Meselek majd valamit.
...Elemér is gyere le,
...Új szépen az ölembe.

Egyezzer volt egy kis egér,
...— Ne monogj hát Elemér! —
...Fürgő, ügyes, csinos is,
...S hozzá egy kicsit hamis.

Ast mondják, hogy jó is volt,
...Csupán egy hibája volt:
...Ha cukorhoz férbotott,
...Egész nap csak azt evett.

De bezzeg, mire nagy lett,
...A fogai mind kiesett.
...Lásd, Margit, mint az egér,
...Ugy jár majd az Elemér.

AZ ÁLLATOK BUCSUJA.

Az állatok nagyon elszaporodtak
...egy vidéken, úgy, hogy már nem talál-
...tak elegendő eledelt s elhatározták,
...hogy egy részük kivándorol: s elme-
...gyen új hazát keresni. A válás órája
...űtött. A róka nehéz szívvel bucsuzott
...jó barátjától, a gólyától, a görény kö-
...nyezve vett bucsut a tyukoktól, a
...farkas majd agyonírta magát, mikor
...a birkáktól bucsuzott, a nyul zokogva
...borult az agár nyakába, és a macaka
...bujában majd elájult, mikor az ege-
...rekkel utójára kezet szorított, a csaci
...mély megindulással vált el hű barát-
...jától a tetvétől s a béka sirva integette
...a bucsuzó állatoknak nefelejte-
...csokorral.

Hanem mikor már jó melege voltak,
...a róka így szólt a többiekhez: Mit
...gondoltok, mit csinálunk, ha máshol
...nem találunk nagy bőcsöket? Ugy-e
...megint csak visszajövünk, vagy másfe-
...lé megyünk. Ast hissem, legjobb lesz,
...most mindjárt visszafordulnunk!" A
...többiek helyeselték a róka tanácsát és
...sietve visszatértek.

Mulattató olvasmányok

Laci-konyha és Laci szekere. — A két legátus. — Hogy tisztelte meg a sváb pap a halottat? — A kockázó fejedelem.

ALACI-KONYHARÓL azt tartja a néphagyomány, hogy Kun László király idejéből származik, a ki sokat jövenmenvén az országban, kivált pedig kedves kunjai közt a pusztákon, ilyenféle sátorokban készíttette a maga éledeletét. — Vagy pedig a "Laci-konyha" elnevezésével azt a nagy szegénységet akarta a nép jelezni, mely a Kun László király idejében országSZERTE beállott, a mennyiben a mai ugynevezett Laci-konyhákban holmi olesó ételeket árulnak, leginkább a szegényebb vásáros nép számára. Mások szerint a szó Dobzse László idejéből maradt, mely jámbor, együgyű királytól az urak minden jövedelmét annyira elragadozták, hogy még csak húst sem igen akartak már neki a budai mészárosok hitelbe adni s gyakran maga is olyan olesó piaci konyhán készült éledelekre szorult. Egyik nyelv-tudósunk azonban azt állítja, hogy a kérdéses elnevezés eredetileg tulajdonképpen "lakzi-konyha" volt, a mennyiben a nagyobb lakzik, lakozások alkalmával, mikor a rendes konyha kicsiny lett volna arra, hogy a sok meghívott vendégnek főzhessenek, hát ilyen ideiglenes főző sátorokat ütöltek fel.

A "Laci szekere", vagy "László szekere" állítólag szintén Kun László idejéből származik, a kinek uralkodása alatt annyira megfogyott az országban a jószág, hogy a szegény embereknek maguknak kellett huzni a szekereket.

A híres Fogarasi József vásárhelyi professzor csodálatos emlékező tehetségu ember volt. Midőn már tógás deák lett, még szinte gyermeknek látszott s amint egyszer gróf Telekihez ment legációba, a gróf bosszankodott, hogy ilyen kis gyereket küldenek hozzá.

— Maga talán még olvasni sem tud jól, förmedt a deákra.

— Próbáljuk meg, nagyságod engedelmével.

A gróf bibliát adott a deák kezébe.

Fogarasi végigfutott egy lapot; azzal könyv nélkül hibátlanul elmondta.

A gróf más helyt nyitott fel s Fogarasi azt is elmondta egy olvasásra.

— Szeretnék egyéb biznyságokat is, — szökött most a gróf más iskolából jött hosszú legátusa.

— Jól van! — felelt a kis Fogarasi s elkérte a hosszú legátus prédikációját, melyet gyorsan, egyetlenegyszer végigolvasott; azzal szó nélkül visszaadta a hosszú kollégának.

E közben elkezdtek harangozni s megindultak a templomba.

A prédikálás sora a kis legátuson volt, ez felment a szószékbe s hatalmasan elkezdett prédikálni, melyet a hívek nagy gyönyörűséggel hallgattak.

A hosszú deák is hallgatta, de nem gyönyörűséggel, hanem úgy, hogy még a foga is vacogott bele. Igen, mert a kis deák az ő prédikációját mondta el szóról-szóra, melyet egy olvasásra megtanult s így a hosszú deáknak másnapra nem maradt prédikációja; a kicsi elmondta előle.

Meghalt egy magyar faluban a leggazdagabb ember s a családja nagy pompával és prédikációval akarta eltemettetni.

Csak hogy az volt ám a baj, hogy éppen akkortájt meghalt az öreg tiszteltes is és a falu pap nélkül volt.

Mit csináljanak hát? Hogy segítsenek a dolgon?

Kapták magukat s áthozták a szomszéd sváb falu papját, hogy hadd prédikálja el a halottat.

El is jött az átyaság, hanem szerfelelt gyarló módon tudván magyarul, minden jó igyekezete mellett is olyan prédikációt mondott, hogy a szomorú felek majd megverték.

A sváb pap ugyanis a következőket mondá beszédében:

"Lászatok, ez a megbolondult keresztén eker volt, ló volt, disznó volt, marha volt, sok mindenféle jószág volt, gaz ember volt s mégis balt, mert gaz szegény halálai ellett mind edd meg".

Azt akarta mondani: Lám, ennek a megbolondult kereszténynek ökre, disznaja, marhája, sok mindenféle jószágja volt, szóval gazdag ember volt s mégis meghalt, mert gazdag, szegény, a halál előtt mind egyre megy.

Mindenki ismeri azt a mondást, hogy "Oda jutott, ahova a mádi zsidó", "Ott vagyunk, ahol a mádi zsidó", stb. De, hogy mi is történt hát tulajdonképpen eme híressé vált zsidóval, azt mentől kevesebben tudják.

A dolog tehát így történt: Élt egyszer Mádon egy zsidó boltos, aki ha kis boltjában megfigyelték egyik-másik portéka, befogta magához hasonló vén rossz lovát a kordéba, felült rá s becamogott a szomszéd városba, hogy ott a szükséges portékát beszeresse és hazaszállítsa.

Egyszer is így indult utra, még pedig hogy mentől előbb hazaérkezze, még sötét hajnalban utnak indult.

Ment, mendegélt aztán az ország-uton csendesen s a zsidót, mivel hogy korán felkelt, a kordéban csakhamar elnyomta az álom. Alhatott bátran, mert a vén ló nagyon jól tudta már a járást s magától is elporoszkált szépen.

Közben azonban épen szemben jött két csintalan mádi legény, a kik is észrevevén az állapotot, szép csendesen visszafordították a vén lovat, amely most természetesen Mád felé húzta a rongyos kordét.

A zsidó nem vette észre a dolgot,

szunyókált tovább, a ló pedig vigan poroszkált hazafelé, mignem a gazdája házához érkezve, a kapu előtt csendesen megállott.

Erre már a zsidó is felébredt s mivel közben már meg is virradt, nagy csodálkozásában majd nem tudott hová lenni, a mint észrevette, hogy pár órai utazás után szépen hazakerült.

Krisztus születése után mintegy 510 esztendővel hazánk területén többek közt két ma-már kihalt nép tanyázott: a herulok és longobárdok. Szerfelelt vad, vitéz nép volt mind a kettő, különösen a herulok messze földön híresek voltak rendkívüli bátorságukért s már Attila seregében is nagy becsületnek örvendtek.

A két nép történetünk idején békességben volt egymással s a herulok királya Rodulf saját testvérét fényes kísérettel követségbe küldte Tatóhoz, a longobárdok királyához, hogy a békeközvetítést megújítsák. A mi szépen sikerült is. Hanem ekkor történt valami, a minek következtében háboru támadt a két vitéz nép közt, mely a híres herulok végmegsemmisülésével végződött.

Mivel hazánk területén folyt le ez az esemény, de egyébként is feltehető különös, röviden leírjuk itt a történetét:

A mint tehát a herul királyfi a longobárd királytól követségének végeztével hazafelé indult, történetesen a királykisasszony — kit Rumetrudának hívtak — lakása előtt haladt el; ez megpillantván a sok embert megkérdezé, hogy ugyan ki lehet az, akinek ilyen fényes kísérete van? S amint megtudta, hogy Rodulf királynak testvére, a ki követségének végeztével hazatérőben van, azonnal megparancsolta, hogy menjen valaki s hívja reá és gunyos szavakkal illette. A királyfi pedig megbosszankodva, meg őt egy pohár borra.

Az pedig, amint felkérték, ment gyanúlan szívvel. A leány, mivel a herul királyfi igen kicsinyke em-

ber volt, csüfolódva tekintett le olyan szavakkal válaszolt neki, a melyek a leányt nagyon sértették. Rumetruda aztán elhatározta, hogy ezen sértésért véres bosszút áll a herul királyfin.

De nagy ravasszággal fogott a dologhoz. Ugy tette, mintha oda se nézne a dolognak, sőt a királyfit mindenféle színes-mázos s édes szavakkal békitgette, majd pedig üléssel kínálta meg; de olyan helyen ülteté le, hogy a terem ablaka épen a háta mögé esett. Ezt az ablakot azután mintegy a vendég tisztelére, drága takaróval fedette el, voltaképpen pedig azért, hogy annak sejtelleme se legyen valami gyanus dologról.

Ekkor Rumetruda megparancsolta szolgáltnak, hogy a mikor majd ő — mintegy a pohárnokhoz beszélve, — azt kiáltja: "Tölts!", akkor a királyfit hátulról dárdákkal döfjék keresztül. S így is történt. Alig hogy megadta a jelt a kegyetlen nő, legott végrehajtották az embertelen parancsot s a királyfit orozva megölték.

Mikor Rodulf királynak hírül vitték a történetet, keservesen feljajdult testvére oly szörnyű halálán és fájalmát nem tudván leküzdöni, elhatározta, hogy testvére meggyilkoltatása miatt bosszút áll. A Tatóval már megkötött békeszerződést tehát felbontotta s egyszersmind megüzente neki a háborút.

A két sereg a nyílt rónaságon találkozott össze. De Rodulf a maga győzelmeiben egyáltalában nem kételkedvén, visszamaradt a táborban kockát játszani. A herulok ugyanis ez időtájt a hadakozásban föltötte edzettek valának és sokan-nak legyőzése által híresek is; csak lágyékaikkal fedve be, meztelenül mentek csatára, hogy könnyebben harcoshassanak, vagy tán hogy az ellenségtől kapható sebeket semmibe se venni látszanának. Erejükben tehát teljesen bizott a király s ő maga egészen gondtalanul ült a kockajáték mellett, de megparancsolá egyik emberének, hogy mászók fel egy épen ott emelkedő fára, mivel így gyorsabban értesítheti őt seregének a győzelméről, — de egyszersmind meg is fenyegette, hogy leüteti a fejét, ha a herulok futását jelentené.

Midőn pedig ez az őt a herulok sorfalait bomladozni látta s hogy a longobárdok ugyancsak nyomják őket, a királynak azon gyakori kérdésére, hogy hogyan harcolnak a herulok, mindig csak azt felelé: derekasan harcolnak. S mivel nem mert beszélni, azért a veszedelmet, a melyet látott, nem árulta el előbb, csak mikor már az egész sereg háttal fordított. Akkor ilyen szavakban tört ki: "Jaj neked te szerencsétlen herul nép, az egek ural haraggal nehezedett rád".

Ezen szavak által nyugtalanítottva kérdé a király: "Talán futnak heruljaim?" Amaz pedig felelé rá: "Nem én, de te magad mondtad ezt, királyom".

S ekkor, a mint ilyen alkalmalmal történni szokott, a király s a többiek is fejüket vesztették; s miközben ide-oda kapkodtak, vártalanul rájuk rontottak a longobárdok és lekasaboltták őket. Levágták magát a királyt is, ámbár vitézül védekezett.

A herulok serege pedig ezalatt egészen szétszóródott s az ég haragja annyira rájuk zúdult, hogy a szemek előtt zoldes színben hullámzó lenfödeket átuszható víznek nétek. De a mikor karjaikat mintegy az uszásra kiterjesztették, akkor az ellenség utolérta s nagy-részt levágta őket.

Ekkor úgy meggyengültek a herulok, hogy királyt se választottak többet, nemsokára pedig egész nemzetük végkép elenyészelt.

— No ispan uram, less-e olög takarmány az idém?
— Hát sok nem igen less, de azért ellehet velle a nagyságos ur tavaszig.